

Bereményi Géza:

AZ ARANY ÁRA

I. FELVONÁS

1. jelenet

(Nagy bezárt piaci stand belseje éjszaka, hajnal előtti percekben. Odakint tavasz van. A bódé, mint egy kincsesládát, tele értékekkel.)

Szörmebundák lógnak sűrű sorokban, műtárgyak szanaszét, szőnyegek, festmények, gyertyatartók, minden, amit csak a háborús fosztogatók a kastélyokból, gazdag házaktól ide tudtak hordani.

Hárman őrzik a kincseket. Monori, a negyvenöt éves kereskedő, a felesége mellett bőrkabátokon, odébb Berci, a nyomorék segéd bársonyfüggönybe csavarva alszik. Nagyon nagy a csend. Monoriné álmot látott, s most felébred. Felül, kibújik a bőrkabátok közül, letérdel, keresztet vet, imádkozik, ahogy szokott: összetett kézzel a levegőbe meredve néma párbeszédet folytat valakivel, aki a magasban van. Most éppen megköszöni neki a váratlanul jó jelekkel teli álmot. Hálás és átszellemült.

Kisvártatva Monori is felébred. Az első dolga, hogy a karórájára néz. Megállapítja, hogy kivételesen nem kell sietnie.)

MONORINÉ: Te is ébren vagy már? Sanyi! Ébren vagy?

MONORI: Nem.

MONORINÉ: Hülyéskedj. Te is hallod ezt a nagy csöndet? Sanyi! Nem hallok semmit. Csak magamat.

MONORI: Nem elég az neked? *(szórakozott, másra gondol, rágyújt)*

MONORINÉ: Figyeled? Te! Tényleg ekkora csönd van a városban? Csak képzelem?

MONORI: Te meg vagy süketülve? Bombáznak. Hogyhogy nem hallod? Most csapott be a piacra egy nagy. Te, ez ide a Poremba standjába vágott be! Húha.

MONORINÉ: A te bolond fejedbe, abba. Csönd van. Mint a világ végén. Úgy látszik kibüntette magát az Isten.

MONORI: Azt mondd?

MONORINÉ: Elhallgatott.

MONORI: Gondolod?

MONORINÉ: Már eléggé megmutatta az őrjöngő haragját, a fülünkbe ordította, a szemünkbe égette és most vár. Itt van ebben a nagy elcsöndesedésben és várakozik.

MONORI: Ő tudja. *(bilibe pisál)* És szerinted mire vár most?

MONORINÉ: Te semmitől se félsz?

MONORI: Csak attól, hogy nem megy a bolt.

MONORINÉ: Neked a haszon fontosabb még az istenfélelemnél is.

MONORI: Mi a különbség a kettő között? *(szünet)* Álmodtál valamit? Na. Mondd már, ha elkezdted. Mit csinál most?

MONORINÉ: Az Isten? Figyel minket. Megmér minket. Azért is támadt ekkora csönd. Isten most mér.

MONORI: *(vállat von)* Mibe van az neki.

MONORINÉ: Kíváncsi, hogy milyenek lettek az emberek. Ha ebből se értettek...

MONORI: Akkor mi lesz?

MONORINÉ: Akkor ő ennél többet nem tehet értünk.

MONORI: És elmegy melegebb éghajlatra. Fogja magát. Lehet, hogy azért van ekkora csönd, mert ő a maga részéről becsukta a boltot. Fájront. Összedöntötte a világot, aztán elment. Mi, Rózsi?

MONORINÉ: Nem ment el.

MONORI: Te tudod.

MONORINÉ: Hát tudom is.

MONORI: Mért? Találkoztál vele? *(az órájára néz, és nekilát a napnak)* Na jó. Berci! Gombacsik!

(fölpattan, nadrágba bújik, fürge, éber) Nyitunk! Rózsi, ébreszd föl a segédeket, nyomás! Berci! Gombacsik.

BERCI: *(fölkül)* Itt vagyok, Sanyi bácsi.

MONORI: Gombacsik!

BERCI: A Gombacsik nincsen itt, Sanyi bácsi.

MONORINÉ: Én bemegyek a lakásba, Sanyi.

MONORI: Várjál! *(Bercihez)* Nem jött meg a Gombacsik? Nem aludt itt? Mikor megmondtam neki?

BERCI: A Tarzannal ivott még az este.

MONORINÉ: Bemegyek. Főznöm kell öt emberre.

MONORI: Mért ötre?

MONORINÉ: Miránk és még háromra.

MONORI: Álmodtál valamit? Vendégeket? Süket vagy, Rózsi?

MONORINÉ: Hármat.

MONORI: Marikáék?

BERCI: Kimegyek pisálok, Sanyi bácsi.

MONORI: Maradsz! *(a feleségéhez)* Azt álmodtad meg, hogy Marika visszajön máma? Rózsi!

MONORINÉ: Megjön a férjével.

MONORI: És ki a harmadik?

BERCI: Sanyi bácsi, hadd menjek már ki.

MONORINÉ: Biztos megéheztek a nagy útban. Bemegyek a lakásba, főzök.

MONORI: Férfi, nő? Azt nem álmodtad meg?

2. jelenet

MONORINÉ Főzök, te nyissál ki. Istenem! Több mint egy éve nem láttuk Marikánkat.

GOMBACSIK *(fiatal, merevrészes ember, bejön, nem tud szólni, a nadrágja véres)*

BERCI Sanyi bácsi! Itt a Gombacsik, Sanyi bácsi.

MONORI *(megállapítja, mennyire használható Gombacsik)* Kivel ittatok?

GOMBACSIK Már nem tudom, Sanyi bácsi.

BERCI A Tarzannal.

GOMBACSIK *(rögtön tagad)* Vele biztos nem.

MONORINÉ *(figyelmezteti a férjét)* A nadrágja.

MONORI *(megtapogatja lent Gombacsik lábát)* Érzed? Van sebed itt?

GOMBACSIK *(nemet int)*

MONORI *(főlegyenesedik, máris mindent tud)* Most rögtön nadrágot cserélsz.

GOMBACSIK Igen, Sanyi bácsi. *(nadrágot cserél)*

MONORI Belebotlottál valakibe, aki vérzett. Vagy belerúgtál. Jó nagyokat. Mért ne? Van neked lábad. Mi, Gombacsik?

GOMBACSIK Az. Van.

MONORI Ki vérzett? A Tarzan? Vagy a Tarzannal...? Elintéztetek valakit?

GOMBACSIK Most még nem emlékszem, Sanyi bácsi.

MONORI Hogy a kurva életbe nem?

MONORINÉ Ne káromkodj, Sanyi, legalább máma ne!

MONORI Mért? Mi van máma?

MONORINÉ Az, hogy ne!

MONORI Na de hát a kurva Istenbe, ha ez azt se tudja magáról, hogy kinek az embere. A rohadt Istenit neki. *(E pillanatban kivágódik a*

stand ajtaja, és bezúdul rajta egy tucatnyi orosz katona előretartott fegyverekkel. Bercit sodorják vissza, aki időközben kióvakodott vizelni.)

3. jelenet

BERCI Sanyi bácsi! Sanyi bácsi!

MONORINÉ Látod?

MONORI Hé, kamerád. Nyicsevo. *A katonák profin kipakolják a standot)*

MONORINÉ Azt ne! *(elhallgat, mert a férje gyilkosan rápillant)*

(A fosztogatók kihordják a standból az értékeket. Gyorsan dolgoznak, hamarosan üres lesz a deszkaépület.)

MONORINÉ *(a férjéhez)* Mondd nekik Nyikolájt.

MONORI Továriscsi! Já znáju Nyikoláj! Oficér, komándánt Nyikoláj! Moj drug, Nyikoláj. Nyikoláj.

MONORINÉ *(a katonákhoz)* Nem szégyellitek magatokat?

MONORI Ne, Rózsi, ne. Bízdz ezt rám. Ne pofázz bele.

MONORINÉ Azt ne! Az Marikáé.

MONORI Meg akarsz halni? Be vagy dilizve?

MONORINÉ Hát nektek nincsen édesanyátok? Ez mindenünk.

MONORI Nem ér ez annyit, mint a minden, Rózsi! Hagyjad.

MONORINÉ A lányomnak a bundája. Mit vesz föl? *(Az asszony elszántan dulakodni kezd, az oroszok dühöseks lesznek, a falhoz lökik)*

MONORI Most aztán edd meg, Rózsi, amit főztél. *(fegyverek szegeződnek Monorinéra, az asszony a halálát érezve megváltozik. Átszellemült arccal néz maga elé)*

MONORI Kámerád! Tovarisi! *(Berci bepisál a nadrágjába)*

NYIKOLÁJ *(orosz tiszt beront)* Sztoj! *(a pisztolytáskáját nyitja, de aztán inkább pofonokkal, rúgásokkal intézi el a dolgot. Széztavarja a katonákat, akik felkapják, ami még a standban maradt, úgy mennek ki)*

CSÖPI *(kemény, idős, piaci asszony, Nyikolájjal jött)* Elment az eszed, Rózsi?

(Monoriné némán áll)

NYIKOLÁJ *(odamegy Monorinéhoz, megnyugtatón, mint egy anyát megcsókolja)* Nu sto? Nu sto? Nyicsevo. Nu, Rózsika. Nu.

CSÖPI Nyikoláj búcsúzni jött hozzád, Monori.

MONORI *(aki kezdetben érthetően örvendezett a tiszt megjelenésének, most valamiért gyanakvó lesz)* Aha.

CSÖPI Még most hajnalban mennek tovább nyugatra.

NYIKOLÁJ *(megöleli, megcsókolja Monorit, majd mélyen a szemébe néz)*
Sándor! Isten veled. Isten áldjon.

(közben a katonák visszajönnek, őket kettőjüket figyelik)

CSÖPI *(odaszól)* Nyikoláj ajánlatot fog neked tenni, Monori.

NYIKOLÁJ Gazdag lettél tőlem Sándor, erős vagy, szép vagy, jól élsz. Jó üzletek voltak te meg én. Amit mi idehordtunk burzsujoktól, te eladtad a piacon, fele-fele te meg én.

MONORI És most elviszed az én felemet is.

NYIKOLÁJ Hogy el ne felejts engem, Sándor. Nézd a szemembe, Sándor, nézd a szemembe. Köszönjük egymásnak. Most elmegyek. Köszönj. Lehet: meghalok Berlinbe. Mit látsz a szemembe?

Meghalok? Mit látsz, Sándor? Nézd a szemembe. Szeretel te engem, Sándor?

MONORI Még szeresselek is, bazmeg?

CSÖPI Ajánlatot fog tenni neked, Monori.

NYIKOLÁJ Szemembe, Sándor. Mindent? Mindent elvittünk? Valami maradt, csak maradt neked, Sándor, mi? Gyémánt, az maradt, gyémánt. *(int, az emberei máris motozzák a civileket, Monorit leginkább maga Nyikoláj is a kereskedőn dolgozik)* Gyémánt. Brill. Brillecske - brillecske. Brill-brill-brillecske.

MONORI *(odaszól Csöpinek)* Mi ebben az ajánlat? Mit ad ő?

CSÖPI Az életedet, Monori.

MONORI Megölsz, Nyikoláj? Megölsz? Akkor se maradt semmim, znáju? Hát most már aztán tényleg kíváncsi vagyok, az anyád istenit, hogy megölsz-e, te úri gangszter.

NYIKOLÁJ *(felkap egy otffelejttett templomi aranykeresztet)* Esküdjél meg. A keresztre, hogy nincs semmid.

MONORI Esküszöm.

NYIKOLÁJ Nana. Nem te. Rózsika *(az asszony elé tartja a keresztet)* Az Istenre, hogy nincs gyémánt. Na. Mondjad: Esküszöm Istenre, nincs gyémánt. *(nevet)*

MONORI Mit tudja azt ő?

NYIKOLÁJ Akkor esküdjön: nem tudja.

MONORI Na mondd már. Nem tudod, és kész. Akkor mi van? *(az asszony hallgat)* Le akarjátok löni, kiraboljátok, fenyegetitek. Most mit mondjon ez a szerencsétlen? Azt se tudja, hol van. Nézz már rá, mindjárt összeesik.

NYIKOLÁJ *(nagy nevetésre fakad)* Sándor, Sándor. Szerencsés ember vagy te, hogy sietek. De visszajövök Berlinből. És te tartozol nekem.

Azért nem lölek le. Visszajövök, és odaadod *(az egyik emberének adja a keresztet, aki gyorsan kiviszi)* Csókolj meg. Ne felejts el, Sándor *(elmegy)*.

4. jelenet

(Szünet, Monori maga elé néz, üres a stand)

BERCI *(félénken kérdi töprengő főnökétől)* Sanyi bácsi! Semmink se maradt, Sanyi bácsi?

MONORI Semmink.

BERCI *(vigasztalja)* Leszünk mi még gazdagok, Sanyi bácsi.

MONORI *(lendületet vesz)* Vásárolni fogunk. Berci! Nadrágot cserélsz.

BERCI Úgy ahogy mondja, Sanyi bácsi, úgy ahogy mondja.

MONORI Utána elmész a Porembához és idehívod. Várj! A Gombacsik is veled megy.

CSÖPI Ő énvelem jön. Haza.

MONORI *(meg se hallja)* Azért mentek ketten, mert a Poremba tartozik nekem. Gombacsik, te lehetsz nagyon durva is a Porembához, de nem töröd el semmijét se.

GOMBACSIK Rendben, Sanyi bácsi.

MONORI *(a feleségéhez)* Rózsi! Te mire vársz? Eredj a lakásba főzni.

MONORINÉ Sanyi, most nagyon vigyázz, milyen leszel. Ne felejtsd el, hogy ma... *(elmegy)*

GOMBACSIK Szóljon már rá a mutterra, Sanyi bácsi!

MONORI *(Csöpihez)* Csöpi, a fiad nekem dolgozik még ebben az évben.

CSÖPI *(Gombacsikhoz)* Kisfiam, gyere velem szépen. Tudod, mit adok enni? Gyere a mamához.

GOMBACSIK Sanyi bácsi!

MONORI A fiad elbugázta a pénzemet, és elrázta a téren. Nem jelentettem föl, de addig nem megy el innen, míg le nem dolgozta. Így van, Gombacsik?

GOMBACSIK Igen, Sanyi bácsi.

CSÖPI Kizsákmányoló vagy, Monori. És a kizsákmányolók bandájának most lesz vége. Most új világ jön.

MONORI *(a két segédhez)* Nyomás, mentek a Porembához.

CSÖPI *(Gombacsikhoz)* Ezekre a kizsákmányolókra a népharag lesújt. Rossz oldalon állsz, a te érdeked. Ne pusztulj az osztályellenséggel együtt.

GOMBACSIK Sanyi bácsi!

CSÖPI Tudod, mit főztem neked a konyhán a Pártban?

MONORI *(Berciékhez)* A Poremba hozza ide magával, amivel tartozik. Leég a pofám a piacon, mindjárt jönnek a vevők, addig nem nyitok ki, míg üres a standom, ne hagyjatok leégni. Hajrá! *(kituszkolja Bercit, aki időközben nadrágot váltott és Gombacsikot, akiről leválasztotta az anyját. Csöpi megszédül, leül)*

MONORI Elfogyott a szív gyógyszered, Csöpi?

CSÖPI Tőled még akkor se kéne. Ad nekem a Párt.

MONORI Jó, akkor vegyél be abból.

- SKULTÉTI *(tekintélyes kereskedő, bejön)*
- CSÖPI Na itt van a jó pénz. A fő kizsákmányoló. Nincs sok időtök hátra, ti sakálok, hiénák, dögevők.
- SKULTÉTI Gombacsik néni! Maga nemrég még egy nagyon ügyes kis kereskedő volt.
- CSÖPI Mert mindig előre tudtam, hogy mi lesz. És most is tudom. *(elmegy)*
- MONORI Megbolondult.
- SKULTÉTI Lehet. *(méregetik egymást)* Üres a stand, Monori úr.
- MONORI A haszon nem ismer hűséget. Van valamije?
- SKULTÉTI Maga most egy jó boltot fog csinálni velem.
- MONORI Sürgősen?
- SKULTÉTI Holnap megyek Amerikába.
- MONORI Akkor elad. Képtelen vagyok.
- SKULTÉTI Azt terjesztik a piacon, és nyilván joggal, mert ki merne egy ilyen mesét kitalálni, hogy magának van valamije. Nem is akármije.
- MONORI És ezt maga elhiszi.
- SKULTÉTI Hosszú az út Amerikába, nem akarok cipekedni. Eladnék valamit, ami rettentően nehéz és értékes. *(Figyeli Monorit, tudja, hogy a gyöngéjére tapintott)*
- MONORI Annyira nehéz? Mi lehet az? *(Már tudja)*
- SKULTÉTI A legeslegnehezebb. Na? Ami súlyt ad az embernek. Ami megmutatja, ki mennyit ér és mi milyen. Amit sose adnék el magának, ha nem mennék Amerikába. Na?
- MONORI *(óvatosan)* Maga tudja, Skultéti úr. Maga tudja.

- SKULTÉTI Maga most az élete boltját fogja megcsinálni velem. Sírni fogok a végén. Sírni.
- MONORI Jöjjön ide máskor. Még a karórát is elvitték a tovarisok, Skultéti úr. *(vált)* De csak a maga kedvéért kivételt teszek.
- SKULTÉTI Mije van?
- MONORI *(körülnéz, sűg)* Brill. Modern csiszolású. Rendben van?
- SKULTÉTI Mutassa.
- MONORI Előbb maga.
- SKULTÉTI Kint van.
- MONORI *(kinéz)* Idehozta? A standom elé?
- SKULTÉTI 24 karátos.
- MONORI *(leplezi izalmát)* Na, kérem. Na. Így nem célszerű. Az nekem is túl nehéz. Na.
- SKULTÉTI Maga helyben marad.
- MONORI Tudja, Skultéti úr itt is jobb a kicsi. A könnyű. Sok a katona errefelé. Amerikában a katonák kaszárnyában vannak tartva. Itt meg szanaszét. Ott a piac, az piac. Itt meg Vadnyugat van. Tartsuk meg, amink van. Vigye innen az árut. *(elfordul)*
- SKULTÉTI Mit akar még, Monori úr. Ingyen hagyjam itt magának? Mit akar?
- MONORI Élni.
- SKULTÉTI *(kinéz, meglát valamit, int Monorinak, aki szintén kinéz, leülnek, gyakorlottan falazni kezdenek egymásnak)*

6. jelenet

BERCI *(hátrabilincselte kézzel, izgatottan belép)* Sanyi bácsi!

MONORI *(int neki, hogy nyugalom)*

(Bejön Gombacsik szintén megbilincselve és két civilruhás detektív)

1.-2. DETEKTÍV Jó reggelt, Monori úr.

MONORI Adjisten, Gabikám. Miben segíthetek?

GOMBACSIK Sanyi bácsi! Az urak ott voltak a Porembánál, mikor odamentünk.

BERCI Mert a Porembát kinyírta valaki az éjjel. A vérében feküdt, mikor odaértünk.

MONORI *(a detektívekhez)* Azért küldtem oda a fiúkat, mert a Poremba tartozott nekem. *(szünet, Bercihez)* Nem mondtátok a biztos uraknak, mért küldtelek titeket?

BERCI Nem akartuk.

MONORI *(úgy tesz, mintha haragudna)* Az anyátokat! *(a detektívekhez)* Nem akartak belekeverni, amilyen hülyék, Gabikám, érted?

1. DETEKTÍV Érttem, Sanyi bácsi. Odaküldte őket, mi ott voltunk. Mást mit tud?

MONORI Olyan sokat, hogy semmit. A Porembának rengeteg zúrje volt.

2. DETEKTÍV Akkor minek adott neki kölcsön?

MONORI Ki mondta, hogy kölcsönt adtam? Tartozott.

1. DETEKTÍV Sokkal, Sanyi bácsi?

MONORI Á! Csak kiraboltak az oroszok, és a keveset is megbecsülöm mostan.

1. DETEKTÍV Érttem.

2. DETEKTÍV De én nem.

- 1.DETEKTÍV Majd én elmagyarázom neked. *(Monorihoz)* Ha megtudna valamit, Sanyi bácsi. *(leveszi a bilincseket)*
- MONORI Akkor megüzenem neked, ne félj, Gabikám.
- 2.DETEKTÍV Mi azért vagyunk itt, hogy most már béke van, és meginduljon az élet. De ha maguk nem segítenek...
- BERCI Nekünk is érdekünk.
- 1.DETEKTÍV *(a társához)* Jól van, gyere, majd én elmagyarázom neked, mi van. Gyere.
- MONORI Viszlát Gabikám.
1. DETEKTÍV Csókolom Sanyi bácsi *(elmennek)*
- MONORI *(Gombacsikra néz)* Hova tetted a levett nadrágodat? *(Gombacsik nyúl a nadrágért)* Majd én *(eltüzeli a kályhában)* Te mész, és idehívod nekem a Tarzant. *(halkan)* És hozza magával, amit az éjjel szereztetek. Mert az az enyém. Nekem tartozott a Poremba, nem nektek. Ezt a Tarzan fogja érteni.
- GOMBACSIK Biztos, hogy fogja? És ha nem?
- MONORI *(kizárólagosan)* Akkor én úgy fogom tudni, hogy rosszul magyaráztad el neki. És akkor tudod, hogy mi lesz?
- GOMBACSIK Igen, Sanyi bácsi. *(elmegy)*

7. jelenet

- MONORI Hol tartottunk, Skultéti úr?
- SKULTÉTI Hogy nekem utazni nehéz, magának meg ittmaradni.
- MONORI És az is nehéz, amit maga elad. De hát akkor kell venni, mikor eladnak.
- SKULTÉTI *(megkönnyebbülten)* És akkor kell eladni, mikor vesznek.
- MONORI Berci! Kimész, segítesz a Skultéti úr emberének behozni az árut.
- BERCI Igen, Sanyi bácsi. *(indul, megáll)* Miből fogunk vásárolni?
- MONORI Amink van.
- BERCI *(jelentősen)* Abból, Sanyi bácsi?
- MONORI Kérdeztelek? *(Berci kimegy)*
- (A két kereskedő összenéz, az alku szertartása kezdődik)*
- SKULTÉTI Maga mond árat.
- MONORI Brill karátra - arany súlyra.
- SKULTÉTI Virítson.
- MONORI Egy karátért két kiló. Továbbá két karátért egy kövön: nyolc kiló.
- SKULTÉTI Négygel szoroz? Akkor három karátért harminckettő.
- MONORI El van adva?
- SKULTÉTI Emberek vagyunk, egymásból élünk.
- (Tulipán, Skultéti embere és Berci nehéz zsákokat cipel be. Zörögnek az aranyrudak, amikor leteszik a terheket.)*
- MONORI Élete legjobb boltját csinálta most velem, azt tudja.
- SKULTÉTI Csak maga lehet elégedett.
- MONORI Azért voltam olcsó, hogy örüljön. Berci! Kiadod az árut.

(Berci kigombolja a nadrágját, leguggol és kitojja végbeléből a drágaköveket tartalmazó fémkapszulát. Közben Tulipán nyitja a zsákot. Mérlegre teszi.)

SKULTÉTI *(Tulipánt dicsérve)* Tulipán nagyon érti az aranyat, az ékszert. Szakmája.

MONORI Betörő?

SKULTÉTI Minek néz engem?

(Közben folyik a kétféle áru szakszerű vizsgálata. Tulipán ékszerész lornyont vesz elő, sorra vizsgálja a csiszolt brilleket)

TULIPÁN Két karátos.

SKULTÉTI *(Papíron ceruzával jegyez, számol)* Az nyolc.

TULIPÁN Sárgás.

MONORI *(enged)* Akkor hét kiló.

TULIPÁN *(a második brillt vizsgálva)* Blauvájisz, egy karátos.

SKULTÉTI Az egy kiló. *(nagyvonalú volt)*

TULIPÁN *(a harmadik kőre)* Blauvájisz, ötös.

MONORI Na jó, mert blauvájisz, legyen kétszázharminc *(nagyvonalú volt)* Milyen voltam?

SKULTÉTI Benne vagyok.

MONORI Azt elhiszem.

TULIPÁN *(jelentőségteljesen)* 25 centigram híján két karát, de tiszta, átlátszó.

MONORI Menjen hétért ez is. Hogy mi van ma velem?

TULIPÁN *(a legértékesebb kőnél tartva)* Modern csiszolás, semmi szénszem, tizenkilenc karát.

(Döbönt csend. Skultéti vadul számol)

MONORI *(a fülébe sűg)*

SKULTÉTI Akkor meg is vagyunk. *(mutatja a papírt Monorinak, ő is sűg neki)*

- MONORI *(visszaveszi az egyik követ)* Akkor megtartom az ötös blanvájszot. Emlékbe. Berci! Kimész és cinkelsz.
- BERCI Igen, Sanyi bácsi. *(kimegy)*
- MONORI Majdnem kvittek vagyunk, Skultéti úr. Csak ez a kő a differencia.
- SKULTÉTI Van egy pompás ajánlatom a különbözet fejében, Monori úr.
- MONORI Lakás?
- SKULTÉTI Ember. *(Tulipánra)* Ő lenne az. Jól jár vele.
- MONORI Van elég emberem. Sok is.
- SKULTÉTI Na de ilyet, én úgy éljek, seholse talál. Hűséges lesz. Halálig a magáé.
- MONORI Pont maga mondja, hogy az emberi életnek értéke van? Skultéti úr!
- SKULTÉTI Ez mindig a magáé lesz. Hűséges lesz.
- MONORI Olyan ember nincsen.
- SKULTÉTI Csak ez az egy. Háborús bűnös. Keresik.
- MONORI Na vigye innen. Nálam marad ez az egy kis blauvájsz. Mi van akkor?
- SKULTÉTI Fogalma sincs, mit beszél. A háborús bűnök sose évülnek el. És ez tömeggyilkos.
- MONORI Már bánom az egész üzletet magával. Nem kell!
- SKULTÉTI Várjon, Monori úr. Nem őt keresik, nem tudják, hogy ő az, valakit már tévedésből fölakasztottak őhelyette. Csak én tudom a bűnét. Meg ő. Átadom magának a bűneit, meg a hamis papírjait, elmegyek Amerikába, ő itt marad magával és mindent megtesz magának.
- MONORI Vagy megöl engem, és akkor tiszta lesz. Á! Nincs ebben semmi bóni.

- SKULTÉTI *(Tulipánhoz)* Gyere ide! *(Monorihoz)* Én neveztem el Tulipánnak, de a különbözet fejében megsúgom magának a valódi nevét is. Nézze meg. Aranyműves a szakmája.
- MONORI *(felfigyel)* Aranyműves?
- SKULTÉTI Tetszik már érteni engem, Monori úr kérem? Tetszik már érteni engem?
- MONORI *(Tulipánhoz)* Ki tudod önteni aranyból azt, amit én mondok neked? *(hallgatás a válasz)*
- SKULTÉTI „Igen, Sanyi bácsi.”
- TULIPÁN Igen, Sanyi bácsi.
- MONORI *(Skultéti kezébe nyomja az eddig visszatartott blauvájisz brilliánst jelezve, hogy ez az üzlet is megkötött.)*
- SKULTÉTI *(elteszi az ékkövekkel teli kapszulát, Tulipánhoz fordul)* Na Tulipán. Mutasd, hogyan becsülöd meg magad az új helyeden.
- TULIPÁN *(kezet csókol Monorinak. Skultéti félrevonja Monorit, fülébe súgja Tulipán terhelő adatait, átadja a hamis dokumentumokat)*
- BERCI *(bedugja a fejét)* Sanyi bácsi! A Csöpi.
- CSÖPI *(bejön, mögötte Berci is beoldalog)* Jó üzletet kötöttetek, Monori?
- MONORI Á! Olcsó voltam.
- SKULTÉTI Na Isten vele, megyek is, mert meggondolom magam.
- MONORI *(kezet fog vele)* De el ne mondja senkinek a piacon, milyen lágy szívem van.
- SKULTÉTI Bolondnak néz? Engemet röhögnének ki, ha megtudnák. Ujjal mutogatnának rám, Monori úr. Hogy mit csinált maga énvelem, hogy így beugrottam magának? Az életben nem

bocsátom meg magamnak. Az életben. *(kimegy)* Na, Isten áldja magát.

8. jelenet

- MONORI *(Csöpihez)* Tudod mit csinált már megint a fiad? El se mondom, hogy ne szomorítsalak vele. Viheted, nem kell, neked való, vidd a Pártba. Elszámoltatom és takarodik. Van jobb emberem őhelyette. Berci kabátot adsz a Tulipánnak, úgy hívják. A standban fog aludni veled.
- BERCI Igen, Sanyi bácsi. *(a saját kabátját adja Tulipánnak)*
- CSÖPI Nem a fiam miatt vagyok itt, Monori.
- MONORI Hanem?
- CSÖPI Hozzád jöttem.
- MONORI A kizsákmányolóhoz?
- CSÖPI Pártmegbízatus.
- MONORI Mit akar tőlem a pártod?
- CSÖPI Most tárgyalnunk kell veletek. Alma érdekel?
- MONORI Így áll az osztályharc?
- CSÖPI Azt kérdezem: alma érdekel?
- MONORI Nem vagyok zöldség-gyümölcsös.
- CSÖPI Te minden vagy itt, Monori. Elmész a piacirodára és kiváltod az ipart. Meggazdagodhatsz belőlünk most. Almát adunk el neked.
- MONORI Mi neked ebben a bóni?

CSÖPI Választások lesznek. A pártnak pénz kell a választási harchoz.

MONORI És te a kommunisták almáját közvetíted nekem?

CSÖPI A Pártnak almáskertjei vannak. Annyi almát adok el neked, amennyit akarsz.

MONORI Lehet, hogy tudunk tárgyalni.

CSÖPI Igen. A pénz most még beszél.

MONORI És meddig, Csöpi?

CSÖPI A kommunizmusig. Ott meg fog szünni.

MONORI És az mikor lesz?

CSÖPI Nemsokára. Győzünk a választásokon, aztán megcsináljuk. Veszél almát?

MONORI Négyért kilóját.

CSÖPI Ötért. *(odaadja az almamintát)*

MONORI A pénz nem ismer pártokat. Jó, ötért. *(nézi az almát)* Te tudsz valamit. Sürgősen hozzál ide pár mázsát, én kiváltom az ipart. *(közben bejön Gombacsik és Tarzan, a bőkabátos strici, vele két kurva)*

TARZAN Csókolom Sanyi bácsi. Gud morning.

MONORI Gombacsik! Elmész anyáddal, fuvart szerzel, rakodtok, almát hoztok a standba *(pénzt ad neki)*, nyitunk, almát fogunk árulni. Ez Tulipán. Ezt vizitek magatokkal rakodni. Berci, kiváltod nekem az ipart *(pénzt ad neki)* zöldség-gyümölcsösök leszünk. Nyitás van! Hallottátok? Nyitás van! Nyitunk! *(kiabál)* Tudja meg az egész piac: énnálam nyitás van! Erre, erre, asszonyok, emberek, almát, almát, almát vegyenek!
(Gombacsik, Csöpi, Tulipán, Berci el)

9. jelenet

(Felemelkednek, lezuhannak a stand palánkjai, egy nagy piac látványa tárul ki, vevők, standok, árusok forgalma kavargó, máris érkezik az alma, eddigre már ismerős és további ismeretlen személyek rakodnak a pultra, teszik ki a deszkatalcákat, hogy azokra különfajta almákat zúdítsanak, ládákat helyeznek Monori standjához, bennük is almák, ártáblákat szúrnak az almaépítmények tetejébe. Berci, Tulipán, Gombacsik már mérik is a vevőknek.

Ebbe a lázas tevékenységbe érkezik Monoriné, az ebédet hozza éthordóban. Sokan köszönnek oda neki: „Csókolom, Rózsi néni”, „kezicsókolom, Rózsi néni”, ő bólint a köszönőknek, majd a férjét megpillantva megáll. A következő jelenetnek lesz tanúja:

Monori az első szabad pillanatában elkapja Tarzant és egy cseppet sem kíméletesen félrerántja. A két kurva szorosán követi pártfogóját.)

- | | |
|--------|--|
| MONORI | Mondok neked valamit, Tarzan. |
| TARZAN | Eljöttem, Sanyi bácsi. |
| MONORI | Ez a te szerencséd. |
| TARZAN | Hoztam két kurvát. Nem akar nőt? |
| MONORI | Pofa be, most én ugatok, túl nagy a forgalmam. A Gombacsiktól tudok mindent, amit ketten csináltatok az éjszaka. |
| TARZAN | A Gombacsik nem olyan, hogy járna a szája. |
| MONORI | De a nadrágja olyan volt. És a nadrágján a Porembának a vére volt rajta, és rám jöttek a nyomozók is. |
| TARZAN | De a Sanyi bácsi nem olyan, hogy tovább adja. |

- MONORI Nem. Nem vagyok olyan, ha te olyan vagy.
- TARZAN Mit akar, hogy továbbadjak, azt mondja meg.
- MONORI Megüzentem neked a Gombacsikkal. Amit a Porembától elvettetek, azt akarom. Mert az az enyém, mert a Poremba az én fölhaltóm volt. Tudtad?
- TARZAN A Gombacsiknak kellett volna azt tudni.
- MONORI Most már te is tudod. Mind a ketten tudunk már mindent. És ideadod most nekem, ami az enyém.
- TARZAN El van intézve. Legalább mi ketten legyünk kvittek.
- MONORI Ez az itt a kabát alatt? Akkor megölelsz engem. *(Megölelik egymást, közben Monori Tarzan bő kabátja alól átvesz egy ékszerekkel, aranyláncokkal, fülbevalókkal teli kosárkát és a maga felöltője alá rejti. Majd arconveregeti a fiatalembert.)*
- TARZAN És ha kurva kell, akkor Sanyi bácsi, tudja. *(ránéz Monorinéra)*
A Rózsi néni megengedi, férfiak vagyunk. Nem? Csókolom, Rózsi néni.
- MONORINÉ *(a férjéhez)* Itt az ebéd, Sanyi *(végigméri a két kurvát is)*. Az egész piac látja itt ezeket. Melyik tisztességes asszony jön ide vásárolni? Megsütheted az almádat. Erre nem gondolsz, Sanyi?
- MONORI De mennyire, hogy igazad van!
- TARZAN Ugyan már. Velem vannak, belőlük élek, tudja azt az egész piac. Mindig magam mellett tartom őket, ha valami baj van, mert ha valami baj van, csak egy nőre nézek, és nyugodt leszek. Ha nő van velem, senkitől se félek, nélkülük meg beszari kis árvagyerek vagyok, ilyen vagyok, na, nekem kellene a nők, azért hoztam magammal őket, ne haragudjon meg a Rózsi néni se. Jó? Ha már a Sanyi bácsit nem zavarják.

MONORI Viszed innen ezeket?
 TARZAN Ól rájt, ól rájt. Este megtalál, ha kell még valami *(elmegy a nőkkel)*.

10. jelenet

MONORI *(a feleségéhez)* Mi az ebéd? *(átveszi a fazekat)* Pénzt szereztél?
(átveszi a pénzt)

I. VEVŐ *(beszól)* Mennyi az almája?

MONORI 12 kilója. Olcsó, mi? *(miközben eszik, kiabál)* Erre, erre, asszonyok, alma, alma, alma, most vegye, most kapja, megbolondult, aki eladja, olyan olcsó ma az alma, olyan olcsón adja! Alma, alma, alma! Tulipán! Figyeljél a hölgyre! Berci, figyeljél a Tulipánra, látom a kezeteiket. Rózsi, te meg állj be mérni! Rózsi, te meg... *(elakad, mikor az asszonyra pillant, aki furcsa tekintettel figyel egy irányba. Monori is odanéz. Fiatal nő áll a piac forgatagában két nehéz bőrönddel, és őket bámulja. A kereskedő is megdöbben)* Mi az Isten.

BERCI A Marika! Sanyi bácsi, a Marika?

MONORINÉ Istenem! Marika.

MONORI A grófnő. Mit állsz ott? Hé!

MONORINÉ Csak nem beteg? *(A házaspár kirohan a standból, közreveszik a törékeny lányt)*

MARIKA Apa. Anya. Anya. Apa *(sír)*

- MONORINÉ Jól vagy? Jól vagy?
- MARIKA Jól. Jól.
- MONORINÉ Nem vagy kialudva? Nem?
- MONORI Hol voltál eddig? Halljam a hangodat, te.
- MONORINÉ Roskadozol. Történt valami? Tudom, hogy történt veled valami. Beszéljél anyádnak már.
- MONORI Hol voltál másfél évig, mi?
- MARIKA Ne durváskodjatok, ne. Ne kiabáljatok, szétmegy a fülem, a fejem, apa. Anya, jaj, már ne. Kérlek, apa.
- PIACIAK *(odagyúlnak)* Ez a lánya, Monori úr? Szervusz Marika. Nézd már, a Marika - Hogy megváltozott. - Semmit se változott.
- MONORI *(nekik veti oda)* Igen, a leányom. Megjött. Én küldtem vidékre a front elől el. Árut hozott. Jó, jó. *(a feleségéhez)* Gyertek már a standba, hallod? *(Beviszik a standba a lányukat, meg a bőröndjeit, közben)*
- MONORI Hol voltál te másfél évig tulajdonképpen?
- MARIKA Bécsben, apa. Jaj, na és aztán? Akkor mi van? Csak ne kezdjete most el szidni.
- MONORINÉ Mért épp Bécsben, olyan messze?
- MARIKA Nincs is az olyan messze.
- MONORI Ha tőled függött volna, még messzebbre mentél volna el, mi?
- MARIKA Ott ért utol minket a front. Jaj, hát értsétek már meg. Alig mertem idejönni, mert tudtam előre, hogy rögtön ilyenek lesztek. Rögtön tudtam, hogy rögtön.
- MONORINÉ Mitől félsz már, itthon vagy. Az uradat hol hagytad?
- MONORI Otthagytott a Tibor? Na, nekem megmondhatod. Na és aztán mi van akkor? Majd találunk másikat.
- MARIKA Tibor is itt van.

MONORI Hol?

MARIKA A Lujza utca sarkán.

MONORI Mit keres ott? *(az embereihez)* Mozgás. OdafigyeljeteK.

MARIKA Vár. Mondtam neki, hogy én előrejövök. Nehogy lássa, ahogy ti itt...

MONORI Mért, mi van velünk? Leprások vagyunk a Tibornak?

MONORINÉ Mikor érkeztetek?

MARIKA Tegnap.

MONORI Tegnap? És akkor...? *(a felesége leinti)*

MARIKA Gyalog jöttünk Béctől idáig *(elakad)*.

MONORI És?

MONORINÉ Hagyjad. *(Marikához, rosszat sejtve)* Most mondd, amit akarsz. Most mondd, mert később rosszabb lesz. Marika, mondjad csillagom.

MARIKA Az a helyzet... Jaj, ha apa itt van, akkor nem tudom. Úgy néz.

MONORI Hogy nézek? Most nyomjam ki a szememet? Nézek. Hát persze, hogy nézek. Azért vagyok. Még ilyet!

MONORINÉ Mért nem jöttél rögtön haza?

MARIKA Már egy éjszakát se lehet...? *(vált)* Tegnap...

MONORINÉ Mi volt tegnap?

MARIKA Mikor ideértünk Pest határába... Még az úton... elment...

MONORINÉ Ki?

MARIKA A magzatvizem.

MONORI Micsodád?

MONORINÉ Szülni kezdte? Az úton?

MONORI Az út mentén?

MARIKA Oroszok hoztak be minket a kórházba. Teherautóval.

- MONORINÉ Szűzanyám segíts, Szent Rita segíts. Ugye nem igaz? A gyerek.
- MARIKA Hajnalban született *(sír)*.
- MONORINÉ *(maga elé)* Ma hajnalban.
- MONORI Fiú? Fiú?
- MONORINÉ Él? Él?
- MARIKA *(sírva)* Mért ne élne?
- MONORINÉ Egészséges?
- MARIKA Csak olyan nehéz volt megszülni. Azt hittem, kiugrok az ablakon a fájdalomtól, kiabáltam, hogy kiugrok, az orvos meg nevetett, mert földszinti szoba volt, ahol vajudtam.
- MONORI Fiú?
- MARIKA Imre.
- MONORINÉ Imike. Hol van?
- MARIKA Az apjával a sarkon. Nem haragusztok?
- MONORI Fiú! Hallottátok? Fiú! Fiam született. Megjött a lányom! Tőlem vegyenek, emberek! Szült a lányom! Fiú! Ti csak mérjete, mérjete! *(Kirohan, körbeveszik, gratulálnak neki, rohan körbe, italt tölt, ölelgeti az útjába kerülőket, táncol, fut)*
- MONORINÉ Nem vagy éhes?
- MARIKA Isten őrizz, anya. Émelygek.
- MONORINÉ Éheztetek sokat.
- MARIKA Igen, anya.
- MONORINÉ Nem is örülsz a gyerekednek?
- MARIKA Dehogynem.
- MONORINÉ Ott is sokat bombáztak, ugye?
- MARIKA Sokat, anya.
- MONORINÉ Kiraboltak titeket?

MARIKA Egyszer.
 MONORINÉ Németek? Oroszok?
 MARIKA Civilek.
 MONORINÉ Megerőszakoltak téged?
 MARIKA Nem vonattal jöttünk. Meg a Tibor bekormozta az arcomat.
 MONORINÉ Menjünk a Tiborért. Meg a gyerekért.
 MARIKA Küldj valakit értük.
 MONORINÉ Akkor én. Mégiscsak az urad. Imike *(elsiet)*.

11. jelenet

(Monori felhevülten érkezik vissza a standjához)

MONORI *(az embereihez)* FigyeljeteK a hölgyre! *(Marikához)* Anyád elment értük. Jól tette *(megpillantja a közeledő Csöpit, aki három baljós férfitől övezve közeledik a standhoz)* Hé, ki van itt? Na nézzenek már oda! Hallottad a hírt Csöpi?
 MARIKA Csókolom, Csöpi néni.
 CSÖPI Baj van, Monori.
 MONORI Hát persze. Mert most már nem csak neked van egy fiad, mi, Csöpi?
 CSÖPI Becsaptál engem. Minket. Tudod mi az az ÁVO? Ők azok. A Párt öklei. Azért jöttünk hozzád, mert becsaptad a Pártot.

MONORI Én? Aki tekintettel vagyok rátok? Sőt, engedékeny voltam. Életemben nem voltam becsületesebb. A jóisten engem úgy segítjen.

CSÖPI Hagyd most az Istent, nemsokára úgyse lesz. Ötöt adtál nekünk az alma kilójáért.

MONORI Pontosan.

CSÖPI És tizenkettőért árulod.

MONORI Amennyiért akarom, nem? Ha megveszik.

CSÖPI Ez túl nagy haszon neked, túl kicsi nekünk. Meggondoltuk magunkat. 11-ért veszed kilóját, 12-ért adhatod. Mikor jöjnek a különbözetért?

MONORI Neked is, nekem is papírunk van az üzletről, Csöpikém. Azon az nincs rajta, mennyiért szabad adnom. Csak az van rajta, Csöpikém, hogy ötért eladtad nekem. Ne zrikálj engem. Elfelejtettél üzletelni? Akkor minek jössz a piacra?

(A férfiak elkapják, kicsavarják a karját, felpofozzák, Tulipán szótlanul odamegy, kést ránt, megszúrja az egyiket)

MONORI Állj! Állj! Számoljunk.

CSÖPI Mit, Monori?

MONORI A különbözetet. Jogos a követelésed, Csöpi, fizetek. 8300? Jó, 8600. 8600, rendben. *(pénzt számol, fizet)* 8600.

CSÖPI *(Tulipánra)* Ez az embered bántalmazta a mieinket. Elvisszük.

MONORI Várj, várj, várj, várj. Mibe kerül?

CSÖPI Kvittek vagyunk, Monori.

MONORI Várj, várj, várj, várj. Az új emberem. Mennyibe kerül, hogy ne vigyétek el? Tudjátok, hogy mit adtam érte?

CSÖPI Mi elfelejtettünk üzletelni, jól mondtad az előbb, Monori *(viszik Tulipánt)*

- MONORI Dehát a Pártnak pénz kell a választásokra. Nem?
- CSÖPI Ez kezet emelt miránk. A Pártnak fontosabb a becsülete a pénznél. Ezt jól jegyezd meg, Monori.
- MONORI Szóval ami az enyém, az a tied, és ami a tied, ahhoz nekem semmi közöm - ezt mondjátok ti? *(a pénzt mutatva)* Ez nektek az üzlet?
- CSÖPI *(ő is pénzt mutat fel)* Megérte, Monori? Megérte, hogy megtanultad ennyiért? Hogy üzlet se lesz többet? *(elviszik Tulipánt)*
- MONORI Bőven. Tulipán! Kihozlak, ne félj! Hova viszitek? *(kap még egyet, elesik)* Eltörött valamim. A rohadt életbe.
- GOMBACSIK Maga talpraáll. Magáról elhiszem.

12. jelenet

(Az utolsó ütés túl nagy volt. A kereskedő a földön maradt. Gombacsik és Berci fölsegítik)

- MONORI *(nehezen kap levegőt, rosszul van)* Eltörött valamim. A rohadt életbe.
- MARIKA Látod? Látod, apa, hogy mit csináltál már megint? Én ezt nem bírom ki veled, ezt idegekkel.
- MONORI Jól van, grófnő, ne bögjél. Kis Gombacsik, menj már vissza az anyádhoz, eredj őhöz, az anyátok istenit, elegendem van már a Gombacsikokból.

- GOMBACSIK Magával maradok. Tudja jól, Sanyi bácsi, hogy én a világon senkivel se törődök, pláne az anyámmal.
- MONORI Csak a bajom van belőled.
- GOMBACSIK Mennyi ideje meg nem teszek mindent, és csak magának, nem?
- MONORI Az éjszaka se ott voltál, ahol megmondtam neked, hogy legyél, hanem a vér, az a rossz véred után mentél, és azt is minek, semmi hasznod magadból.
- GOMBACSIK Semmi hasznom, mert örökké magát kártalanítom.
- MARIKA Ne üvöltsetek, apa, kérlek ne.
- BERCI *(Gombacsikhoz)* Nem kellesz már nekünk, Gombacsik, és kész.
- MONORI A veszett anyád, az nem kell nekem, hogy temiattad mindig nálam egye a fene.
- GOMBACSIK Mit érdeklek én az anyámat. Csak maga érdekli. Én lettem gazdag itt a semmiből hajnal óta?
- MONORI *(ránéz, megérti)* Na elmész, hozol nekem orvost, Gombacsik! Ridovics doktort.
- BERCI Azt se tudja, hol találja.
- GOMBACSIK Én ne tudnám a doktor Ridovicsot? *(kifut)*
- BERCI Persze. Azt mindenki tudja.

13. jelenet

(Jön Monoriné egy babakocsit tolvá, mellette Tibor bőrönddel)

TIBOR Szervusz Sándor. Neked meg mi bajod van?

MONORI Rakodtunk, és hát már nem vagyok fiatal. Szervusz Tibor. Mutasd a gyerekedet. Szép. Mennyibe kerül? *(kínlódva nevet)*
Fiú?

TIBOR Hát persze, hogy fiú. Az én családomban csak fiúk születnek.

MONORI Te, mért engeded, hogy az utcasarkon várassanak a nők?

TIBOR Tudod milyenek. Nem akartam komplikációt. A lányod ragaszkodott hozzá. Azt hitte, félek tőled.

MONORI Hát ami azt illeti jól elszöktetek.

TIBOR Kettőnk közül én akartam visszajönni. Alig maradt valamink.

MONORI Nesze pénz. Fáradtak vagytok? Bementek a lakásba aludni?
Mert most nekem itt dolgom van.

TIBOR Marikáék menjenek be, én meg csavargok egyet a városban.
Ha elfogyott a pénzem, visszajövök *(nevet Monori is, hátbavágja a vejét)*

MONORI Te csak ne csavarogjál, te odamész, ahova én mondom. Nézzél magatoknak lakást. Várjál. Adok rá. *(a pult alatt keres)*

MONORINÉ *(Marikához)* Mit akar ez a ravasz kígyó az uradtól?

MARIKA Honnan tudjam?

(Monori előkotorja a Tarzantól kapott kosárnyi ékszer, Tibor elé teszi)

TIBOR *(megdöbbenve nézi)* Ez...

- MONORI Markolj bele. Amennyi belefér a kezedbe, azt elviheted. Vegyél magatoknak lakást.
- MARIKA Ugyan, apa. Mért nem nekem adod ide?
- TIBOR Mert én vagyok a férfi, te törődj a gyerekekkel.
- MONORI Ez a férfiak dolga. Ne hagyd magad, Tibor. Ez az.
(Tibor felemeli szétterpesztett ujjú kezét)
- MONORI Jó nagy kezed van. Amennyit csak bírsz.
(Tibor belemarkol, majd felemeli a kezét. Aranyláncok csüngenek belőle, a másik kezével is segítenie kell, amikor a zakója zsebébe teszi gyorsan)
- MARIKA Apa! Tudod te, mit csinálsz?
- MONORI *(csak a vejét lesi)* Nagy lakást vegyél. Ebből nagyon nagy lakást vehetsz.
- TIBOR Ne félj, Sándor.
- MONORI Szemfüles legyél. Ez az.
- MARIKA *(a férje elé áll)* Mért nem kérdeztél engem előbb? Apa!
- MONORI *(Tiborhoz)* Máris mész? Intézkedsz?
- TIBOR *(ránéz a feleségére, aztán félretolja)* Mindjárt jövök.
- MONORI *(Marikához)* Csak lakást néz. Addig te pihenj le, kislányom - Marikám.
- TIBOR Pihenj le.
- MARIKA *(megint Tibor elé áll, és a szemébe nézve mondja apjának)*
Apa, én voltam vele egy évig külföldön. Én ismerem. Ez nem fog visszajönni többet.
- TIBOR *(nevet)*
- MARIKA Annyit fáztam a szobában Bécsben, hogy mikor bombatalálatot kapott a szembenső nagy ház, annak a tűzével tudtam egyedül megmelegedni kicsikét, mert nem volt mit

felvegyek, mert a kabátomat is eladta, hogy legyen neki cigarettája.

MONORINÉ Ez a gyereked apja. Mégiscsak.

MARIKA Apa, te jó kereskedő vagy. Ilyenre nem bízatsz ekkora értékeket.

MONORI Igazgyöngy is van köztük. Nagyon nagy érték, Tibor. Menjél végy lakást belőle.

TIBOR *(félretolja a feleségét)* Na szervusztok *(elsiet)*.

MARIKA Ezt nem látjuk soha többet. Apa! Te nem vagy normális, apa!

MONORINÉ Hagyd, most már mindegy.

MARIKA Valami lett apával, míg nem voltam itthon? A fejével.

MONORINÉ Mindig ilyen volt.

MARIKA Á! Megbolondult.

MONORINÉ Dehogysis.

MARIKA Ennek az embernek? Én nem is értem.

MONORINÉ Azért adta oda neki. Épp azért.

MARIKA Miért?

MONORINÉ Hogy ne jöjjön vissza. Azért.

MONORI *(átveszi a feleségétől a gyereket, hisz megvette az imént, és nézi)*

Fiú. Fiú. *(fájdalmat érez, megtántorodik)* Rózsi! Vedd el a gyereket.

MONORINÉ *(átveszi a gyereket, Marikához)* Nem éhes?

MARIKA Jesszus, dehogynem.

MONORINÉ Van tejed? Meg kell keresztelni. Még ma.

14. jelenet

- dr.RIDOVICS *(fiatalember, orvosi táskájával jön)*
- GOMBACSIK Sanyi bácsi, a Ridovics doktor.
- BERCI Na szép.
- MONORI Nem ez az.
- dr.RIDOVICS A fia vagyok.
- MONORI De nekem az apád kell.
- dr.RIDOVICS Édesapám nem tud jönni. Én is orvos vagyok. Be kell érnie velem, Monori úr.
- MONORI A Ridovics doktornak van egy fia?
- dr.RIDOVICS Most diplomáztam vidéken. Sóhajtson.
- MONORI Nekem is van egy fiam. Marika, mutatkozzál be a doktor úrnak.
- MONORINÉ Bemegyünk a lakásba, Sanyi, éhes a gyerek. *(el Marikával)*
- MONORI És mikor ér rá az apád? Jó lenne, ha ő is megnézne.
- dr.RIDOVICS *(vizsgálja)* Most egy darabig nem láthatják egymást, Monori úr.
- GOMBACSIK *(súgva)* Elvitték a Ridovics doktort.
- MONORI Á! *(körülnéz)* Az ÁVO?
- dr.RIDOVICS Sóhajtson *(súgva)* Ne kérdezzen.
- TULIPÁN *(véresre vert arcát leplezve betámolyog)*
- MONORI *(Ridovicshoz)* Na itt van, ezt is vizsgálj meg. Még jó, hogy jöttél. Mi is a neved?

- dr.RIDOVICS Miklós. dr.Ridovics Miklós. Mutassa. Vízet kérek *(Berci hozza)*.
- MONORI Ezt is azok vitték be.
- dr.RIDOVICS *(ránéz Tulipánra)* Örülnek, ha legalább ilyen állapotban visszakapnám az édesapámat.
- GOMBACSIK Sanyi bácsi. Ledolgoztam a tartozásomat? Én mégis elmennék magától.
- MONORI Eleget tanultál tőlem, kis Gombacsik?
- GOMBACSIK A mutter nyúz. Tett nekem egy ajánlatot az előbb. Jobbat.
- MONORI Nálamnál is? Te! Ezen a világon amit csak láatsz, mind a kereskedők csinálták, te. A katonák kitombolták magukat, elmehetnek. Most az ész jön. A pénz lesz az erőszak. Az észnek az ereje, az a pénz. Nem kell a vér. Mi? Miki? *(nevet)*
Most kezdünk csak élni gyönyörűen. Mi? Miki. Mi? *(kiabál)*
Almát! Almát vegyenek.

15. jelenet

(Monori harsányan kiabálja vevőcsalogató mondókáit. A piac kiteljesedik. Eladó az egész világ, mindenki ad-vesz a háború utáni vad feléledésben. Lemezárus jön lemezekkel beborítva, lemezkalappal a fején, drótostót, jegesember, fagylaltos, a bekötöttnyakú, rekedt késárus, csibészek, cipőpertlisek, gyerekek, koldusok, hordárok, stb.)

II. FELVONÁS

1. jelenet

(Hat év múlva. Monoriék szobakonyhás lakása a piac közvetlen, hallható közelében. A szobában a házaspár kettős ágya és a Gyerek díványa, szekrény, tükör, szentkép, rongyszőnyeg a padlódeszkákon, néhány zsák áru a falnak támasztva. A konyhában asztal, székek, falikút, lavór, sparhelt, falvédő, fászláda.

A Gyerek a padlón csúszkálva festett ólomkatonák hadrendjeivel játszik. Olykor köhint egyet, torkát köszörüli. Berci egy sámlin ül mellette, nyomorék, merev ballábát elnyújtóztatva. Énekel.)

BERCI „Messze túl a kék hegyen van Amerika,
Ott él a kovboj a préri vad fia.
Boldogok az emberek minden kis tanyán,
A lányok lógnak a kovbojok nyakán.
Koltot visel ott a nép, tokja földig ér,
Éles a szemük, biztos a kezük,
Patakban folyik a vér.”

(mesél) Egyszer nagyapád lisztet szerzett az első háború után, amikor másnak nem volt lisztje, és éhezett a nép. De olyan sok lisztet szerzett nagyapád, hogy három kenyérgyárosnak is eladott belőle. A többit meg ő maga mérte ki a vevőinek, de titokban, mert akkor ezért halálbüntetés járt, mert statárium

volt a feketezésre. Katonatisztek kormányozták a várost. Na, egyszercsak idézést kap nagyapád reggel nyolcra a laktanyába. Valaki följelentette a lisztért, mert az embernek mindig vannak jóakarói. Na, mit tegyen? Az életéről van szó. Figyelsz?

GYEREK

Igen. Az életéről van szó.

BERCI

Elindulna reggel hazulról, de kitegye-e a pénzét a zsebéből, mert lehet, ugye, hogy soha többet nem jön vissza. Azt gondolta, inkább betesz még pénzt a kabátjának a zsebébe. A laktanyában egy százados ül az irodában. Előtte az asztalon az akták a fekete lisztről. Mindent tudtak. „Hú, de hideg van, százados úr - mondja neki nagyapád -, meg akar fagyasztani?” „Tüzelőhiány van, most mivel fűtsek be magának, Monori?” Erre nagyapád: „Hát ezekkel az aktákkal.” Ránéz a százados. „Mennyiért?” „Ötezer pengő”- mondja neki nagyapád. „Na tudja mit? Tegye ki az ötezret, fűtsön be az aktákkal, tépje el az idézést, és menjen innen, de ha mégegyszer rajtakapom, én magam ölöm meg magát, Monori.” Úgy is volt, az ajtóban meg azt mondja: „És százados úr kérem, mi legyen a három kenyérgyárossal, azoknak fél kilencre szól az idézésük?” „Várja meg őket a kapuban, és küldje haza mind.” Jönnek a kenyérgyárosok a kapuhoz. Reszketnek. „Mi van, Monori, mi van, Monori?” „Baj van, uraim. Harmincezerért megússzuk, de annyi pénz nincs a földön” „Én adok tíezret, Monori úr én tizet, én is tizet.” „Na akkor adják ide az idézéseket” Felmegy a lépcsőfordulóig, ott széttépi a három idézést, visszajön: „el van intézve.” „Az Isten áldja meg, Monori úr”. Na így keresett nagyapád fél óra alatt huszonöt ezret. Figyelsz?

GYEREK

Igen. Huszonötezeret.

- BERCI Fél óra alatt *(énekel)* „Messze túl a kék hegyen...” Egyszer nagyapád, képzeld el...
- TULIPÁN *(bejön két nagy tömött papírzacskóval)*
- BERCI Téged meg ki hívott?
- TULIPÁN *(némán ólomkatonákat önt a zacskókból a padlóra)*
- BERCI Minek annyi ólomkatona ennek a gyereknek? El se lehet tőlük félni. Minek csinálsz már folyton? És tessék, német szoldát, magyar baka, ezek most tilosak, megüthetjük a bokánkat. A Sanyi bácsit se értem, sose is szerette a katonákat.
- TULIPÁN Mert te sose voltál katona.
- BERCI Én? Hadirokkant vagyok. Az. Piáve, Isonzó, „pácsé szoldáti, pácsé szoldáti” - azt mondták az olasz lányok, és integettek: „pácsé szoldáti”. Mi meg csak menekültünk. *(a Gyerek köhög)* Gyere csak ide. Nem vagy te lázas, te gyerek? *(a Gyerek homlokára teszi a tenyerét. Tulipán is odanyúl, de Berci ráförmed)* Viszed innen azt az ólmos kezedet. Nincs neked semmi bajod, Imi. Egyszer nagyapádat az oroszok elkapták az utcán, és beállították egy hosszú - hosszú menetoszlopba, hogy elvigyék Szibériába, a világ végére. Alig lökik be a sorba, rögtön megnézi, mi van nála. Csak egy fél doboz cigaretta. Azt elővette, az oszlop szélére furakodott, és az ő kezébe nyomta, aztán kiállt a menetből. Mikor a sarokról visszanézett, látta, hogy egy másik embert löknek be őhelyette, hogy kilegyen a létszám. Ebből az a tanulság, hogy mindig legyen nálad valami.

2. jelenet

- MONORINÉ *(Csöpi társaságában bejön)* Szépre tanítod a gyereket, te sánta ördög, te.
- BERCI Hadd tudja meg, mi az élet.
- MONORINÉ Szélhámosság. Töletek csak azt tanulhatja *(magához veszi a Gyereket, Csöpi is becézi)*
- BERCI Ha másképp nem lehet életben maradni. Harc az élet, Rózsi néni. Sztragl for lájf - ahogy Dzsekk London mondja.
- MONORINÉ Naiszen, Dzsekk London. Pont az, Dzsekk London. Takarítsátok el azokat onnan, és menjetek ki a standba, a Monori azt üzeni.
- CSÖPI *(arca különös, álmodozó, fekete a ruhája, gyászol valakit)* Na megyek. Az uradnak ne mondd, hogy itt voltam.
- MONORINÉ Ezek úgyis megmondják neki. És azt ne hidd, hogy a Monori nem sajnál téged. Mondta is. „Szegény Csöpi, nem kívántam neki” - azt mondta.
- CSÖPI Tudom, hogy te sose hazudsz, Rózsikám...
- MONORINÉ Hogy örülünk a gyászodnak, azt képzeled?
- CSÖPI Te nem...
- MONORINÉ Ő se. Rossz ember, de neki is van unokája.
- CSÖPI Nekem már nincsen.
- MONORINÉ Majd ad még az Isten. Erős, egészséges ember a fiad. Jaj, Csöpi, ne mérjük már mindig egymáshoz magunkat.
- CSÖPI Minden ember azt csinálja.

- MONORINÉ Én aztán nem. Senkihez se.
- CSÖPI Te is csak ezen a világon élsz.
- MONORINÉ Én nem. Nem itt élek, nem ezt akarom, tudod jól. Nem ezt a világot. Én nem ezt élem. Én hallottam az élő Isten szavát a tűzből beszélni. *(A Gyerek fuldokló köhögésbe tör ki, rángatózni kezd a nagyanyja ölében. A felnőttek megdermednek. A roham folytatódik, a Gyerek a földre esik, fuldoklik, nem kap levegőt.)*
- BERCI A torkán akadt valami?
- MONORINÉ Mit csináltatok vele? *(A Gyerek fölé hajlik, a hátát üti, a rohamnak hirtelen végeszakad)*
- CSÖPI Ez volt az. Zöld az arca?
- MONORINÉ Mi? *(Tulipánhoz)* Hívod a Monorit. Rohansz *(Tulipán el)* Imi. Imikém. Mondjál valamit, csillagom. Vízet *(a Gyerek megint köhögni kezd)*
- CSÖPI Ne vízet. Vízet ne.
- BERCI Hozzá se nyúltam. Diftériás?
- CSÖPI Zöld már az arca?
- MONORINÉ *(Csöpihez)* Ez volt a tieddel is? Micsoda hang ez. Ez volt?
- CSÖPI Zöld a bőre?
- MONORINÉ Vörös. Rettentő.
- CSÖPI Majd a legvégén zöld lesz.
- MONORINÉ Mi? Mi?
- CSÖPI Ez most a járvány. *(teljes a pánik)*
- MONORINÉ Akkor... Istenem. Mit akarsz? Édes, drága Istenem. *(magához öleli a köhögő gyereket)* Angyalom. Angyalkám. Drága angyalom nekem. Mit akarsz tőlünk? Mi a szándékod? Bűn elkövetésével bünteted a bűnt?

BERCI Akkor be kell csukni a standot. Szólok. Sanyi bácsi!

MONORINÉ Már jön. Hívjál mentőt. *(Csöpihez)* Hívjon mentőt a Berci?

CSÖPI Ne. Azt ne. Mentőt nem szabad.

MONORINÉ Berci! Hívjál mentőt. Rohanj. Vized!

CSÖPI Ne vized!

MONORINÉ Fuldoklik. A tettekkel mi volt? Ugyanez? Szűzanya. Szűzanyám, ne hagyj el most. Csak most ne, Szűzanyám.

3. jelenet

(Beront Monori, mögötte Tulipán. A kereskedő Csöpivel együtt a Gyereket vizsgálja.)

TULIPÁN *(Bercihez)* Lesz holnap nyitás?

BERCI Menjünk, zárjunk be.

TULIPÁN Nem lesz itt nyitás holnap.

BERCI Amíg áru van, nyitás is van.

TULIPÁN Akkor is, ha meghal a Gyerek?

BERCI Nem hal meg.

TULIPÁN Diftériás a Gyerek. Azt nem tudják gyógyítani. Az egész piac azt mondja. Minden gyerek meghal, aki megkapja. A Csöpi unokáját is most temetik.

BERCI Ez nem hal meg.

TULIPÁN És ha igen?

BERCI Sanyi bácsi!

MONORI *(ránéz a Gyerekről)* Azt csinálod, amit mondok. Hallod?

- BERCI Mentőért, Sanyi bácsi?
- MONORI Tulipán. Tantusz. Mentőknek telefonálsz. Egyik lábad itt, másik ott. *(Tulipán el)*
- CSÖPI Monori.
- MONORI *(halkan)* Kuss. Berci! Idehívod a Tarzant. Az autójával jöjjön. Nem mondod neki, mi van. Úgyis tudja már. Aki előbb jön, az visz a kórházba minket.
- BERCI Igenis, Sanyi bácsi *(elvágtat)*
- MONORINÉ Édes Istenem. Nem értem az akaratodat, de elfogadom, Istenem.
- MONORI A kurva Istenit. Csöpi! Elfordulsz. De figyelek, hogy idenéz-e, és akkor kinyomom a szemed *(míg Csöpi elfordul, Monori a szekrényhez megy kinyitja, közben beszél)* Most mondod, amit akarsz.
- CSÖPI *(szemére tapasztott kézzel)* Ne vited el a mentővel, mert azok ott megölik. Eltűntetik. Megszámozzák a fehérruhások, hordágyra teszik és beviszik a hullaházba. Nincs injekció rá az országban. Voltam abban a hidegkamrában. Ott fekszik a sok gyerek, a megszámozott senkik, sorban. Az én unokám is. Hidegek. A kis testük. Zöld az arcuk, mert megállt a vér.
- MONORI Megoperálják.
- CSÖPI Nem Mert ha meghal, akkor ők lennének a felelősök. Fehér álarcban járnak, és nem néznek rád, a szemükben nincsen semmi, mert elfelejtettek mindent, mert csak azt akarják.
- MONORI Mit? *(aranytéglát vesz elő a szekrényből, zsebrevágja, ellenőrzi, hogy Csöpi les-e.)*

- CSÖPI Mindent elfelejteni. Azt akarják. A felejtést élik mindenükkel. Ilyenek azok ott a kórházban. Bár ne vittem volna oda az unokámat én se.
- MONORI Nézz a szemembe. Most örülsz? Örülsz?
- CSÖPI Minek nézel engem?
- MONORI Menj. Hívd ide.
- CSÖPI Kit?
- MONORI A Ridovics doktort. A Mikit. Azt is. Hívd ide. *(a Gyerek köhögni kezd, Monoriné magához szorítja, ringatja)*
- CSÖPI Ne mondjam neki, mi van.
- MONORI Mondd neki, hogy nagyon rosszul vagyok. Nagyon. Hogy rosszul vagyok.*(Csöpi el)*
(Monori megpillantja Tarzant, indulásra készen felkapja a Gyereket.)

4. jelenet

(Tarzan egy kalauznővel, az élettársával siet be, egyszuszra beszél, közben-közben bátorítást keresve összepillant a nőjével)

- TARZAN: *(egyszuszra)* Nézze, Sanyi bácsi, én megértem, hogy maga gyorsan kórházba akarja vitetni a gyereket, de én megmondom magának úgy, ahogy van: én az autómat nem engedem. A diftéria megfertőzi, vagy mit tudom én, az üléseket, és tudja,

hogy én engedély nélkül használom az autót, és akkor a fertőzött kocsival tűnnék fel, és nekem van elég bajom a hatóságokkal úgyis, amilyen a világ most, nem akarok én magamnak más bajt is az autó miatt meg a maga unokája miatt, mert ez a betegség olyan súlyos, hogy ezzel nem kórházba kell vinni a gyereket úgyse, hanem itt imádkozni kell, én különben is sietek, Celldömölkre van fekete fuvarom, se éjjelem, se nappalom, nem is érek rá ilyenekre, ne akarja nekem a bajt, Sanyi bácsi...

MONORI *(egy darabig áll, karjában a Gyerek teste, amit aztán letesz, és váratlan, állati gyorsasággal Tarzanra veti magát, morogva a padlóra rántja, fojtogatja)*

MONORINÉ Sanyi. Sanyi.

TARZAN Sanyi bácsi. Sanyi bácsi. Sanyi... Mehetünk. Oké. Oké.

TARZAN

ÉLETTÁRSA: *(kiabál, futkos)* Megöli. Gyilkos. Gyilkos. Megöli. Megöli az uramat. Gyilkos. Segítség, gyilkos!

(A Gyerek ismét köhögni kezd. Monori pénzt ránt elő a zsebéből, felmutatja Tarzannak)

MONORINÉ *(a Gyerekhez)* Jaj, istenem, istenem. Édes angyalom. Angyalom, angyalom. Drága angyalom, drága kicsi angyalom.

MONORI Kuss. Meg ne halljam mégegyszer.

MONORINÉ Angyalom, angyalom, angyalom, édes kicsi angyalkám. Drága angyalom.

MONORI Azt mondtam: kuss. Nem angyal. Még nem angyal, és nem is lesz angyal. Ez a gyerek az enyém. Nem angyal, az enyém. És az enyém is marad.

MONORINÉ Miattad fog meghalni. Mert ilyeneket mondasz. Mekkora nagyra értékeled magad? Megharagítod az Istent.

MONORI Le van szarva az Isten. Ilyet csinálni velem. Te! Te is vele vagy. Te is azt akarod, hogy meghaljon. Jó lenne, mi? Angyal lenne belőle. Az ártatlan lelke odakerülne az Istenhez, te meg átimádkoznál hozzájuk a mennybe, és minden olyan szép, olyan kegyes lenne, olyan angyali! Az a kurva Isten is szebb lenne. Az is!

MONORINÉ Hallgass! Te ölöd meg ezt a gyereket. Mindenkire pusztulást hozol a gonoszsággal. Vedd már észre magad. Hogy kicsi vagy, semmi. Istentelen vagy. Vak. Kapzsi. Bálványimádó. Arany, vér. Alázkodjál meg őelőtte. A végtelen értéke előtt. Káprázatban élsz, a vesztedbe rohansz, és oda akarod vinni a gyereket is. Bele akarod rántani a világba. Ami el van rontva. Hogy elpusztuljon a bűnös világgal együtt.

MONORI Akkor már az is jobb, ha elveszi tőlünk az Isten. Mi? Hát nem adom oda neki! A gyerek az enyém! Nem adom oda nektek.

MONORINÉ A gyerek az Istené. Nem adom oda nektek. Emberek. *(mreveren bámulják egymást)*
(megpillant valamit a férje szemében, és megdöbbenve, mint egy jóslat szalad ki a száján) Szent Isten! Te úgy fogsz meghalni, mint egy kutya.

MONORI *(vicsorogva)* Majd meglátjuk. Majd meglátjuk. Azt is meglátjuk, teneked milyen halálod lesz *(kikapja a felesége karjából a gyerek testét, mert újabb csoport érkezik)*

5. jelenet

MENTŐORVOS *(a nyakában lógó gézálcot az orrára húzva lép oda, mögötte szintúgy két köpenyes ápoló hordággal. A Mentőorvos gyors vizsgálatot tart, majd elveszi Monoritól a testet, az ápolóknak adja, akik hordágyra lökik azt)* Jónapot kívánunk. Hol van? Ez az? Igen, ez az. Az *(noteszt vesz elő)* Mi a gyerek neve?

MONORI Valkó Imre.

MENTŐORVOS *(felírja, az egyik ápolónak adja a cetlit)*

MONORI Hova viszik?

MENTŐORVOS El kell különíteni. Ez a gyerek diftériás. Járvány van, kérem. Maguk ittmaradnak.

MONORI Nem. Nézze, nem gondolom ingyen.

MENTŐORVOS Ez nem a pénztől függ mostan, kérem. Ha járvány van, akkor rendeletek vannak.

MONORINÉ Sanyi, ne engedd. *(később)* Sanyi, ne bántsod.

MONORI *(félrevonja)* A hullaházba teszik? *(pénzt ad neki)*

MENTŐORVOS Elkülönítjük. Majd értesítjük a szülőt. Tilos elkísérni oda *(megint pénzt kap)* Meghalt. Érti, amit mondtam?

MONORI Értem. És ott hideg van. Ahova viszik *(pénzt ad)*

MENTŐORVOS *(súgva)* Nagyon hideg.

MONORI Akkor ne vigyék oda *(pénzt ad)*

MENTŐORVOS Ki vagyunk híva. Ennek hivatalos nyoma van, kérem.

MONORI És lehetne valakit helyette? *(pénzt ad)*

- MENTŐORVOS Értette, amit mondtam? Meghalt a gyerek. Érték hozzá.
Hidegre kell tenni, a bomlás máris elindult. Ért engem?
- MONORI Naná hogy, doktor úr. Naná hogy Tarzan!
- TARZAN *(zúgó fejjel ül a padlón)* Igen, Sanyi bácsi.
- MONORI Bemész velük a kórházba.
- TARZAN Igenis, Sanyi bácsi.
- MONORI *(a mentőorvoshoz)* Az mennyi?
- MENTŐORVOS *(elveszi a maradék pénzt)* Vigyük, azt a sérültet.
- MONORI *(felkapja a Gyereket, Tarzant az orvos diagnosztizálja, miközben az mászik a hordágyra)*
- MENTŐORVOS Itt fáj?
- TARZAN Rettentően *(a nőhöz)* Nézz rám. Nézz rám. Ide rám. Jól van.
Most már jól van.
- MENTŐORVOS *(latin szavakat mond)*
- 1.MENTŐS És a gyerek?
- MENTŐORVOS Azért már nem mi jövünk. Részvétem. *(elmennek. Közben Csöpi és Ridovics doktor érkezik)*
- TARZAN *(a kalauznőhöz, miközben kiviszik)* Ugye jössz velem? Látni akarlak.

6. jelenet

- MONORI *(az asztalra fekteti a Gyereket)*
- MONORINÉ *(némán imádkozik)*
- dr.RIDOVICS *(fülhallgatóval szívverést kutat)*
Nem lehet. Semmit *(súgva)* Meghalt, Monori úr.
- MONORI Akkor te is meghalsz. Értetted? Értetted? Értetted?
- dr.RIDOVICS Sokszáz gyerek halt meg idén ebben a járványban.
Nincsen vakcina. Nem engedik be, mert az nyugati.
Olyan rendszer van, ami nem tűr nyugatit. Ez a rendszer csukta
börtönbe az apámat, hogy kém. Engedik meghalni a
gyerekeket inkább, mint hogy nyugati gyógyszert
beengednének. Nem érti, mi van? Kampányok vannak. Amiatt
van börtönben az apám is, abba halnak meg a gyerekek.
- MONORI *(előveszi az aranyat, mutatja)* Nem érdekel kelet-nyugat. Ez a
gyerek nem olyan, mint a többi. Ez a gyerek az enyém, és
nekem ez van.
- dr.RIDOVICS Mi ez?
- MONORI Ez? Ez az, ami ember és ember közt különbséget tesz. Ezzel az
apádat is kiszabadíthatod.
- dr.RIDOVICS Arany?
- MONORI Ez a lényeg. Megkapod, ha visszahívod a Gyereket.
- dr.RIDOVICS Az a lényeg, hogy lehet-e csinálni valamit. Esküm van. Orvosi
eskü. Amíg lehet addig igen, de ha nem - nem. Ez az eskü.
- MONORI Hogyha van arany, mindig lehet. Szabadítsd ki vele az apádat.
- dr.RIDOVICS Maga kereskedő. Csakhogy én orvos vagyok. És tudom, hogy
mire nincsen orvosság. És ez a halál. A halál.

MONORI *(az orvos zsebébe teszi az aranyat)* Megvettelek. Sokért. Most már sokat érsz. Más orvos vagy, mint a többiek. Meg tudod csinálni. Hívd vissza onnan a gyereket, ahova elment.

(Az orvos a Gyerek mellét nyomogatja, szájába fúj, szikét vesz elő, gégemetszést eszközöl ropogó hang kíséretében, majd kis csövet helyez a nyílásba, sziszegve levegő tódul a mellkasba)

MARIKA *(berohan)* Apa. Anya. Anya. Apa. Most tudtam meg. Telefonáltak az autójavítóba. Szerencse, hogy túlóráztam. És ha nem túlórázok, hogy tudom meg, hogy mi van a gyerekemmel? Apa! Tönkre akartok tenni, Tudom, hogy én felesleges vagyok, meg elvált vagyok, és csak a gond van velem, de azért még élek, vagyok, létezek. Apa! Mi van? Anya! Apa! Mi van?

MONORI Az a fő, hogy élünk. Marikám - kislányom. Élünk. Élünk. De szép vagy. Hadd nézzelek, Marikám. Marikám, Marikám, *(énekel, táncol)* Milyen az új lakásod? Majd még veszek neked másik bútorokat. És a barátnőd, akivel laksz, Férfjhez ment már? És az a fiú, aki udvarol neked? Táncolni akarok az esküvődön. Táncolni! Táncolni! Berci, hívass zenét ide! Két hegedűst, hármat, négyet, ötöt, százat! Hármat, négyet, ötöt, százat! Százat, ezret, milliárdot. Rózsi, dalolj nekem, énekelj valamit! Reggelig! Reggelig az anyátok jóistenit, az anyátok jóistenit, az anyátok jóistenit!

7. jelenet

(A szobakonyhás lakás díványán a Gyerek fekszik, a torka bekötve. Monoriné egy könyvből olvas fel neki. Aztán kiségti az ágyból, járni tanítja a hóna alatt tartva.)

MONORINÉ Egyet-kettőt. Úgy, szépen. Egyet, kettőt. Elfáradtál? Na. Még egyet, kettőt.

BERCI *(kopogtat, bejön)* Csókolom, Rózsi néni.

MONORINÉ *(ellenségesen)* Szervusz.

BERCI Szervusz, Gyerek. Még mindig nem tudsz beszélni?

MONORINÉ Ne ordíts, gyöngé még. Talán meg se ismer.

BERCI *(odahajol a Gyerekhez)* Na ki van itt, he? Berci. Mondd, hogy Berci. Nem mondod? Pedig egy kiló aranyat adtunk érted. Sanyi bácsi?

MONORINÉ Nincs a standban? Akkor csukjatok be. Késő van.

BERCI Úgy sincs sok haszon a piacon, csak ellenőrök. Úgy nem lehet piacot csinálni, hogy mindenkit ellenőriz egy másik.

MONORINÉ Nem féltetek titeket. Majd lefizetitek őket.

BERCI Nem lehet.

MONORINÉ Olyan nincs nektek, hogy nem lehet.

BERCI Még az ellenőr ellenőrének is van három ellenőre, Rózsi néni. Mindenki rosszul jár, aki elad valamit.

MONORINÉ Hát akkor ki csal?

BERCI Már az is hivatalos. Hatóságilag hamisítják a kenyérlisztet meg a tejet, mindent a világon. Senkinek sincs semmije, képzelje Rózsi néni. Senki se lop, mert az egész mindenség lopva van, aki keresni akart, az elment ellenőrnek, de mert mindenki

ellenőriz, olyan sokan lettek, hogy már az ellenőrök se keresnek. Bejött a hivatal mindenhova. Nem lehet senkinek se saját munkája meg pénze, meg büszkesége, csak a hivatalt lehet szolgálni, olyan idők vannak. Hogy ebben mi a bóni?

MONORINÉ *(nevet)* Na veletek jól kiszúrtak.

BERCI Könnyű nevetni. A nők nevetnek is az egészen. Mert a férfiakat nyírják ki mostan. Ők vannak útban. A nőknek a hivatal nem rossz, sőt jó. Ők a legjobb ellenőrök. Brigantik ezek mind. Brigantik.

MONORINÉ Hát te mi vagy, te híres? Ha ők brigantik, akkor te mi vagy a főnököddel együtt.

BERCI Ha én azt tudnám. Talán ez a gyerek. Ez meg fogja mondani. Azt tudod, hogy mi mentettük meg az életedet?

MONORINÉ Hagyd békén.

BERCI Most ezek itt kinyírnak minket, de te tudni fogod, kik voltunk mi, ugye? Mi nem voltunk akárhik. Elsősorban a nagyapád. Ha majd megnősz, legyél olyan, mint ő. És ha majd jön egy ilyen ember, egy ilyen sánta, egy senki, kicsi, akkor vedd magadhoz, és adj neki munkát, ne kelljen neki egyedül megdögleni. Rózsi néni, ez érti.

MONORINÉ Remélem, hogy nem. Eredj már. Én mentettem meg, tudja ő. Azzal, hogy imádkoztam érte. És Isten megtette, amivel a nevének tartozott. Én engeszteltem meg az Istent. Nektek csak a szátok nagy. Férfiak.

BERCI *(ránéz a Gyerekre, aztán kimegy)*

MONORINÉ Na ez is megéri a pénzét *(látja, hogy a Gyerek elaludt)*

8. jelenet

(Csörömpölés hallatszik kintről, majd énekszó, Monori jön énekelve. Monoriné kimegy, ajtót nyit neki, hátrál, a konyha közepén várja a férjét. Monori homlokába hulló hajjal, részegen jelenik meg. Ránéz az asszonyra, aki a szája elé tett mutatóujjal inti csendre)

MONORINÉ Pszt. A gyerek alszik.

MONORI *(felkapja a feleségét, viszi a kettős ágyra)* Az anyád jóistenit. Gyere. Gyere.

MONORINÉ *(suttog)* Na, na, ne. Ne. A gyerek. Felébred a gyerek.

MONORI *(az ágyra dönti)* Kuss. Nem érdekel. Elég volt *(felhajtja a szoknyáját)*

MONORINÉ *(ellenáll)* Megfogadtam. Fogadalmat tettem, hogy ha megmarad a Gyerek. Akkor én soha többet. Ezt fogadtam. Hogy én neked soha.

MONORI *(nevet)* Mit képzelsz? Kinek a felesége vagy? Az enyém. Enyém.

MONORINÉ Fogadalmat tettem.

MONORI Na és aztán.

(Kopogtatnak. Először a szoba ablakán, majd a konyhaajtón. Monori legurul a feleségéről, aki rohan ajtót nyitni.)

TIBOR *(bejön)* Kezicsókolom.

MONORINÉ *(suttog)* Bolond vagy? Itthon van. Azonnal menj innen. Máskor gyere. *(pénzt ad neki)*

TIBOR Mit tetszik mondani? A gyerek hol van? Jobban van már a gyerek? *(rápillant az összegre, amit a kezébe nyomtak, de nem teszi el, mert kevesli)*

MONORI *(kijön a konyhába, elkapja Tibort)* Megöllek, ha itt látlak, nem megmondtam? Tibor! Te szemétbánya. Szétrúgom a szádat! *(üti)* Nem kapsz egy alzó grandot se *(a feleségére mutat)* Őhózzá jöttél? Tőle kapod a pénzt? Mennyit kapsz tőle? Hányszor volt itt ez a strici? *(Közben a Gyerek fölébred, kiszáll az ágyból, és lassan, nehezen az ajtóhoz megy, ami a konyhába vezet a szobából. Az ajtófélfába kapaszkodva, pislogva áll. Monoriné és Tibor egyszerre ugranak oda hozzá, kétfelől fogják meg.)*

TIBOR Kisfiam! Nem ismersz meg?

MONORINÉ Vigyázz! Még gyöngé. Hogy jöttél ide, bogaram?

TIBOR Én vagyok az apád. Érted?

Na nem baj. Jegyezd meg az arcomat. Nehogy elfelejts engem. Én vagyok az apád. El ne felejtsd az arcomat. Én vagyok az apád *(Monori felkapja, kiveri az ajtón, közben Tibor kiabál)* Hallod? Az apád vagyok. Az apád. Jegyezd meg az arcomat. Megnézted az arcomat? Láttad?
(Monorival együtt kizuhan az udvarra)

9. jelenet

(Monoriné kettesben marad az unokájával, ott áll a Gyereket fogva és bámulva, míg az hallgatja az udvarról behallatszó férfilármát)

GYEREK *(megszólal)* Mért bántja az apámat?

MONORINÉ *(boldog meglepetéssel guggol le hozzá)* Mit mondtál, életem?

GYEREK *(erőlködve idézi fel a szavakat)* Bántják. Ő az apám. Azt mondta. Mért bántják? Mert az apám?

MONORINÉ *(boldog)* Beszélj. Beszélj még. Tudsz mást is mondani, csillagom?

MONORI *(csapzottan jön vissza)*

MONORINÉ *(odafordul hozzá)* Beszél a gyerek. Hallottam, megint beszél.

MONORI *(rosszkedvű)* Igen? Na, akkor mondjál valamit, te gyerek.

GYEREK *(gondolkodás, erőlködés után)* Azt mondta, hogy az apám. Mért bántottad? Mert az apám?

MONORINÉ Na? Beszél.

MONORI *(komoran)* Igen, de mit *(felkapja az unokáját)*

MONORINÉ Az a fő, hogy beszél.

MONORI *(karjában az ágyhoz viszi a gyereket)* Most idehallgass énrám. Az, aki itt volt, az egy gazember. Én vagyok az apád.

MONORINÉ Ne hazudj. Ő a nagyapád, angyalom.

MONORI Igen, az is én vagyok. Mindened én vagyok. És te az én mindenem vagy. Érted? Mert ha nem érted, egy akkorát behúrok, hogy mindjárt érteni fogod. Minden vagyok. Egy kiló aranyat adtam érted, és most itt vagy, élsz és beszélsz.

GYEREK Már járni is tudok.

- MONORI Az most nem fontos. Megmondom, mi a fontos. Ne felejtsd el: nagyapád egy kiló aranyat adott érted. Ha ezt elfelejted, sose lesz belőled ember. Sose.
- MONORINÉ *(elveszi tőle a gyereket, de Monori nem tágít)*
- MONORI Megvettelek. Most már az enyém vagy. Én vagyok az apád, meg mindenkid. Na? Ki vagyok én neked?
- GYEREK Az apám.
- MONORI *(harsányan nevet, énekel)*
- MONORINÉ Ebből baj lesz. Ezt nem szabad csinálni, amit csinálsz.
- MONORI Az én házamban, az én családomban azt csinállok, amit akarok.

(Karácsony este van a szobakonyhás lakásban. A karácsonyfa feldíszítve áll oldalt. A bútorokat kihordták, helyüket összetolt, vacsorához megterített asztalok foglalják el. Monoriék vacsorát fognak adni a piac- és házbeli szövetségeseiknek, szomszédoknak. A vendégek még nem érkeztek ide, Monoriné és az unokája várják őket a félhomályos szobában.)

MONORINÉ Mikor diftériás voltál, és rosszul lettél, ugyanígy voltál az ölemben. Emlékszel.

GYEREK Igen. Leestem az öledből.

MONORINÉ Mire emlékszel még?

GYEREK Nem kaptam levegőt. Aztán sötét lett.

MONORINÉ És aztán.

GYEREK Aztán világos lett, és meggyógyultam.

MONORINÉ Másra nem emlékszel?

GYEREK Nem.

MONORINÉ Te akkor meghaltál. Tudod? Voltál a túlvilágon. Onnan jöttél vissza. Mit láttál ott?

GYEREK Sötét volt, aztán világos.

MONORINÉ Nem láttál egy képet? Egy olyan nagy-nagy képet.

GYEREK Képet? Nem tudom, nagymama. Te?

MONORINÉ Azt mondják, hogy aki meghal, az közben lát egy nagy képen mindent, amit életében látott. Együtt, egyszerre, mindent.

GYEREK Mindent? A piacot is?

MONORINÉ Igen.

GYEREK Téged is? A karácsonyfát is?

MONORINÉ Igen. Mindent, amit addig látott. Egy képben benne mindent.

GYEREK Te láttad már azt a képet?

MONORINÉ Láttam.

- GYEREK Mikor?
- MONORINÉ Mikor megszületted. Aznap volt, vagy másnap. A katonák kirabolták a standot, én meg vitatkoztam, és akkor rámfogták a fegyvereket, és azt hittem, hogy most meghalok. Akkor láttam. Nagy volt. Hatalmas. Rajta volt minden.
- GYEREK Sötét volt?
- MONORINÉ Sötétség lett, és ott volt az a kép. Azóta is azt keresem. Azt mondta, aki akkor ott volt, hogy nem volt az hosszú idő, csak négy-öt szívdobbanás. De én jól meg tudtam nézni azt a képet, mert az idő se számít akkor. És te? Nem emlékszel erre? A képre.
- GYEREK Nem tudom.
- (zörgetnek az ablakon)*
- BERCI *(bekiált)* Rózsi néni! Sanyi bácsi üzeni.
- MONORINÉ Mit akarsz? Te vagy az, Berci?
- BERCI Hogy mindjárt jönnek. Sokan vannak.
- MONORINÉ Ivott? Ivott a Monori?
- BERCI Á!
- MONORINÉ Mennyit?
- BERCI Alig.
- MONORINÉ És mit? Mit ivott, te hazudós? Pálinkát is?
- BERCI Nem figyeltem. *(elfut)*
- MONORINÉ Ajaj. Láttam az egész mindenséget, csillagom. Elhiszed? A legkisebb hajszálat is. Meg az eget. Az összes eget. Az a képen. Az eget. A magasságos eget is láttam.
- GYEREK És mi oda fogunk menni, ha meghalunk? Az égbe?
- MONORINÉ Mi már most ott vagyunk. Ott vagyunk, csak nem tudjuk fölfogni. Hogy mekkora mindenségben vagyunk. Csak a végén

tudjuk meg. Mikor a szemünkre van lobbantva. Előtt fogalmunk sincs róla.

GYEREK Mért?

MONORINÉ Mert most minden külön van. Külön-külön mennek a dolgok egymás után. Jó nagy tévedés ez. Gondolkozz. Hátha. Húnyd be a szemedet.

GYEREK Nem jut eszembe. Pedig akarom.

MONORINÉ Mert el van intézve, hogy felejtsd el. Hogy mért van ez így kitalva? Hogy csak ha jön a borzalom, akkor látjuk az Ő arcát.

GYEREK De én látni akarom.

MONORINÉ Akkor majd eszedbe jut. Valamikor. Vár az a kép. Vár. Aztán beállít.

GYEREK Mikor?

(Hirtelen, minden előjel nélkül betódul a karácsonyozó társaság. Berobbannak. Megtöltik a szobát, nagy a lárma, a konyhára nyitott ajtónál betlehemesek adják elő játékuikat maguk készítette jelmezben: egyikük - az Alvó Öreg lefekszik, a többiek botokkal ébresztgetik, énekelnek. Cigányzenészek is jönnek, hangolnak, gyantáznak.

Monori az asztalfőre ül, eszik, koccint. A felesége behozza a levest, a Gyerek nagyapjához bújik.

Marika tűnik fel kabátban, vele Ridovics doktor, aki az asztal végére ül. Marika odafurakszik az apjához, útközben sokaknak köszön vissza, többen arcon csókolják. Az apját is megcsókolja, a zajongásban nem értjük üdvözlő szavaikat, csak azt látjuk, hogy Marika szól a Gyereknek, menjen ki a konyhába, hogy ő Monori mellé ülhessen.

(Amikor apa és lánya egymás oldalára kerülnek, a zenészek halk játékba kezdenek, a betlehemes játék épp befejeződik.)

MARIKA Apa! Tegnapelőtt férjhez mentem megint.

MONORI És ki az urad?

MARIKA Végre egy nagyon rendes fiú. Ott ül. A Miklós.

MONORI Az akasztott ember fia?

MARIKA Ez az első szavad erre. Mikor végre beérkeztem a nyugalomba. Végre itt van, akire vártam. „Jó apja leszek a gyerekének, Marika” - azt mondta. Virágot adott, úgy mondta, közben.

MONORI A piacon azt beszélnek, fölakasztották az apját, hogy kém volt. Adtam neki lehetőséget, hogy szabadítsa ki az apját. Ügyetlen ember.

MARIKA Máris beleszóltok a boldogságomba.

MONORI És el akarod venni a Gyereket tőlem, mi?

MARIKA Most már van apja. Van lakásunk.

MONORI Lakást vett belőle.

- MARIKA Jövőre iskolába kell menjen a Gyerek. Taníttatni akarjuk, hogy nadrágos ember legyen belőle.
- MONORI Egy akasztott ember fiának a fia legyen a Gyerek? A mai világban? Te mindig olyan jó férjeket tudtál választani.
- MARIKA Mindenesetre tenálad finomabb emberek.
- MONORI Az a fő. Az a fő.
- MARIKA Ártatlan volt az apja. Tudod jól, hogy mostanában a rendes embereket akasztják fel az akasztófára valók.
- MONORI „Ártatlan”. Most nem az érték a fontos. Az ár a fontos. Mibe lesz ez a Gyereknek? Üldözött ember házába viszed? A bajba?
- MARIKA És tenálad jobb helyen van, azt hiszed? Te is ellenség vagy most, apa. A pénzed se számít, nem véded meg vele a Gyereket. A pénz, az papírrongy lett, apa. Az aranyad meg...
- MONORI *(hirtelen félbeszakítja, nehogy a vendégek meghallják a szót)*
Kuss. *(suttog)* Nincs nekem semmim se. Értetted?
- MARIKA Akkor nem így néznél ki. Látom rajtad, hogy te vársz, apa. Várod, hogy megint jó legyen az aranyad...
- MONORI Kuss. Meg ne halljam ezt a szót még egyszer.
- MARIKA Nem tudok aludni, apa. Bármikor házkutatás lehet nálad. És ha „azt” megtalálják, ezek agyonvernek a gyerek szemeláttára. „Azért” ma bárkit meggyilkolnak. „Az” nem lehet embernél. „Az” csak hivatalé lehet.
- MONORI Á! „Azt” én elvittem. Senki se tudja, hol van.
- MARIKA És ha följelent valaki, és kiverik belőled?
- MONORI Ki jelentene fel?
- MARIKA Nézz körül. Bárki. Az ott. Vagy az ott.
- MONORI *(merőn nézi a lányát)* Vagy ez itt.

MARIKA *(nem néz rá)* Még az is lehetséges. De ha ideadod nekem a Gyereket, akkor nem. Tiszta az üzlet?

MONORI Igen. Mert arannyal mérik.

MARIKA Psszt!

MONORI *(felugrik, hátralöki a széket, szól a zene)* Micsoda világ ez?

MARIKA Megmondjam?

MONORI Nem kell!

12. jelenet

(A kereskedő odamegy a zenészekhez, pénzt ragaszt a primás homlokára, egy összesodort százassal pedig cigarettára gyújt) Miki! (int dr.Ridovicsnak, félrevonja)

MONORI Honnan tudjam, hogy nálad jó helye lesz a Gyereknek?

dr.RIDOVICS Kérdezzem.

MONORI Haragos vagy?

dr.RIDOVICS Nem.

MONORI Nem haragszol rájuk, mert megölték az apádat? Na. Egy szikrát se? Na.

dr.RIDOVICS Megtiltottam magamnak.

MONORI Mintha meg se történt volna?

dr.RIDOVICS Mintha meg se történt volna. Mintha nem is lett volna apám. Meg ők se volnának.

MONORI És ha azt mondom, gyáva az ilyen?

dr.RIDOVICS Meg se hallom.

MONORI Veszélytelen akarsz lenni.

dr.RIDOVICS Az is vagyok. Ne lökdössön.

MONORI Veszélytelen.

MONORI Mit csináltál azzal az értékkel, amit tőlem kaptál? Lakást vettél belőle.

dr.RIDOVICS Hogy ott ne vegyenek észre minket, míg más világ nem lesz.

MONORI Milyen világ?

dr.RIDOVICS Más.

MONORI Ahol a pénznek értéke van? Ahol van érték, nem csak ár? Ahol arannyal lehet mérni, hogy kit mi illet és hogy ki milyen? Nekem az aranyam megsúgta, hogy mi lesz. Vér. Ha az arany is elvesztette az értékét, nincs fedezet. Akkor itt vér fog folyni, hogy legyen érték. Vérral fogunk fizetni, hogy legyen valahogy. És muszáj az én véremmel kifizetni ennek az egész hazugságnak az árát? Jó. Ne áldozza fel magát a Gyerek, hogy legyen megint érték. Csak akkor van itt hitel, ha vért adnak érte. Jó. Legyen nálad a gyerek, bújjon el. Te veszélytelen vagy. Hát akkor legyen ilyen ember a Gyerek apja. Mikor akarod elvinni tőlem?

dr.RIDOVICS Holnap.

(Monoriné másnap a Gyerekeknek csomagol egy nagy bőröndbe, az unokája ezalatt ólomkatonákkal játszik. Monori ruhástól alszik az ágyon, mint a kő.)

GYEREK *(lereszeli a festéket az egyik játékkatonáról)* Nagymama! Nézd csak. Milyen szép sárga. Fényes.

MONORINÉ Add ide nekem *(elteszi, a férjére pillant)*. Meg vannak hibbanva ezek mind.

GYEREK Most mért?

MONORINÉ Majd a Tulipán átfesti neked. Ne rongáld a játékaidat, csillagom *(a szekrénybe tesz a bőröndből néhány ruhadarabot)* Ezeket a ruháidat inkább itt tartom. Legyenek neked, ha jössz. És olyan nincsen, hogy nem engednek el. Minden szombat-vasárnap, mikor nincs iskola hozzánk jössz. Így volt a megállapodás anyádékkal.

GYEREK *(megfog néhány játékkatonát)* Viszem ezeket is.

MONORINÉ Szó se lehet róla.

GYEREK Csak ezt a hármat. Csak ezt az egyet. Emlékbe.

MONORINÉ Nagyapád megtiltotta. Majd egyszer megkapod. Csak nem most. Pakold el mindet. Megszámolom.

(Váratlanul, kopogtatás nélkül a régen látott Gombacsik jön be az ajtón. Csak akkor figyelnek fel rá, amikor megszólal. Megemberesedett, nagyon finom bőrkabátot visel.)

GOMBACSIK Adja már oda neki, Rózsi néni. Sajnálja?

MONORINÉ Sanyi! A Gombacsik *(Monori nem mozdul)*.

GOMBACSIK Ez három napig aludni fog. Tudni se akarja, mi van. Mi? *(leül)*
Akkor majd a Rózsi nénivel.

MONORINÉ Sanyi! Sanyi! *(Monori nem ébred)* Hogy megfér-fiasodtál. Anyád? Hogy van?

GOMBACSIK Jobban. Két gyerekem született azóta. De beszéljünk magukról.

MONORINÉ *(kétségbeesetten felülteti, rázza a férjét)* A Gombacsik *(suttogva kiküldi a gyereket az udvarra, aki kifut)*

14. jelenet

MONORI *(zúgó fejjel)* Ki a franc? Ki a franc? A francba. *(próbál fölébredni)* Ül le. Várjál. Ül már le. Mit állsz ott?

GOMBACSIK Ülök. Mi van, Sanyi bácsi? Viszik a Gyereket?

MONORI Milyen gyereket? Kicsoda maga? Ki a franc az ott?

GOMBACSIK Nahát! Én a piac királyához jövök...

MONORI Hol van az már, uram, hol van az már?

GOMBACSIK Erre találok itt egy kiskereskedőt.

MONORI Úgy, ahogy mondja, úgy ahogy tetszik mondani, kérem tisztelettel. És kit tisztelhetek az úrban, ha meg nem sértem, a legmélyebb tisztelettel.

GOMBACSIK Babot árul, lencsét... A standnál is voltam, és a segédek, a Berci, meg az a hogy is hívják, Tulipán, azok is csak ácsorognak ott, bab, lencse, esik az eső, sehol egy árva vevő...

MONORI Bizony, bizony, meg kell fogni azt a kicsit, ami még van, kérem. Elég forgalmas életem volt, én már nem vagyok kíváncsi.

GOMBACSIK Szóval, elhúzódtunk.

MONORI Magának jobban kell ezt tudni *(méregetik egymást)*. Halad kérem a világ, fejlődik. Én kikaptam, én nem vagyok már senki, én nagyon csöndes ember lettem, én nem vagyok kíváncsi,

szürke veréb. Szürke veréb lettem tisztelettel, szürke veréb. Nem is értem, mit tetszik keresni nálam. Hacsak unatkozni nem jött ide az úr. Változott a világ, hajaj, hajaj.

GOMBACSIK *(vált)* Sanyi bácsi, most mért beszél így velem?

MONORI Ezt az egyet megválaszthatom, nem? Változott a világ.

GOMBACSIK A gyereket is kiküldik miattam. Essen ez jól nekem? Sanyi bácsi.

MONORI Na most már mondja meg, hogy mit akar...

GOMBACSIK *(meg se hallja a durva hangot)* Helyes kisfiú. Mit akar a gyerekből csinálni?

MONORI Á. Azt hiszi hallgatnak rám? Most viszik el a lányomé. Azok tudják, mi lesz, nem én.

GOMBACSIK Valami jövőös szakmát kéne találni neki. Kereskedő ne legyen.

MONORI Hát ne is. A pénz ma már csak rongy, nem lehet vele elintézni semmit. Á. Csak ülök itt. Üldögélek. Nézek.

GOMBACSIK Sanyi bácsi! Én emlékszem magára, mikor maga volt a környék legnagyobb embere. Én fölnéztem magára. Most meg elveszik az unokáját? Pedig mennyi sokba volt magának ez a gyerek. Én sose engedném meg. Nem ilyenek ismertem én magát. Azt se tudja, mi legyen a gyerek jövője. Nem érti ezt a világot, mi? Mit törődik maga már az utódjával. Én most csak próbálom magam beleképzelni a maga helyébe.

MONORI *(megváltozik)* Na jó *(előredől)*.

MONORINÉ *(aki eddig feszülten figyelt)* Sanyi. Sanyi.

MONORI Virítsál, Kisgombacsik. Mi a lófaszt akarsz tőlem?

15. jelenet

GOMBACSIK *(földerül, az ajtóhoz megy, amin beront három bőrkabátos, és kutatni kezdenek) Házkutatást tartunk, Monori. (A bőrkabátosok a konyhába viszik, és a falhoz lökik Monorit. Kiszórnak mindent a szekrényből, széthasogatják az ágyneműt, a képeket, felfeszítik a padlót)*

(Monoriékhoz) A falat nézzük. (ő is beszáll a kutatásba) Hol az arany, Monori?

MONORI Micsoda? Hogy mernék én?

GOMBACSIK Az ágy alatt tartod, nem?

MONORI Megnézték, nem? Én babos vagyok. Lencsés. Nem kell rám figyelni. Mivel érdemeltem ki?

GOMBACSIK *(meglöki) Pimaszkodsz?*

MONORI Látott maga már lázadó kereskedőt? Soha az életben, tiszt úr. Soha az életben.

GOMBACSIK *(egyik emberéhez) Ott?*

GOMBACSIK

EMBERE Csak bab. Meg lencse.

GOMBACSIK *Folytasd (körülnéz, a szeme megakad a Monoriné éjjeliszekrényén lévő Biblián. Odasétál. Monoriné a tükörben látja, hogy Gombacsik valamit becsúsztat a könyvbe. Némán figyelmezteti a férjét)*

(kijön) Most a konyhát. A befőtteket is (Monorihoz). Menj be, és nézz körül, hátha meglesz (összeség társával, amíg Monori bemegy a szobába és óvatosan a Bibliához sétál. Egy megfelelő pillanatban végigpörgeti a lapokat. Egy tízdollárost talál. Körülnéz. Gyorsan a szájába tömi és vadul rágni kezdi a pénzt.)

(*bejön*) Mi van, Monori? Megtaláltad?

MONORI (*a fejét rázva rág, nyel*)

GOMBACSIK Valutád nincsen? Dollárod? Na jól van akkor. (*Odasétál a könyvhöz, lapozza, pergeti, rázza. Körülnéz*) Menjetek ki (*Monorit elkapja*) Te maradsz! (*kezében a könyv*) Itt volt a dollárod.

MONORI Nekem?

GOMBACSIK Figyeljen ide. Itt volt tíz dollár. Láttam az előbb. Hova tette, Monori? Úgyis elvisszük magát.

MONORI Tessék?

GOMBACSIK Adja ide.

MONORI Mit?

GOMBACSIK Hülyére verlek! (*vált, rábeszélő lesz*) Nem lesz semmi baja, ha ideadja. Ígérem, Sanyi bácsi.

MONORI Én bármit odaadok. Vigye.

GOMBACSIK Nekem kell az a dollár. Értse meg, el kell számolnom vele. Szörnyű bajba kever engem. Nem bánja? (*vált*) Ha engem miattad lecsuknak... (*vált*) Sanyi bácsi. Nekem gyerekeim vannak. Nem adja? Adja ide. Bármit megteszek magának. Én tudok segíteni (*majdnem sír*) Kérem, Sanyi bácsi. (*kemény lesz*) Addig kutatunk, míg meg nem lesz!

MONORI Fölösleges, kérném.

GOMBACSIK (*döbbszenten rámered, kitalálja*) Úgy érted, hogy... (*a szájára mutat. Majd pofonvágja Monorit*) Erre még ráfizet, Monori! (*kirohan*)

MONORI Az a fő, hogy élünk, tiszt úr. Az a fő.

(*Gombacsik három embere is gyorsan távozik, de közben még zsebrevágnak ezt-azt.*)

16. jelenet

Rövid mozdulatlanság. Beront Tulipán és Berci. Aztán Monoriné leül, krumplit hámoz. Monori pedig az ágyhoz támolyog, belezuhan és rögtön ismét aludni kezd a szétrombolt lakásban. Ólomsúllyal fekszik, mozdíthatatlan.

Marika, dr.Ridovics kabátban és a Gyerek jönnek. Tudják, mi történt.)

MARIKA Szervusz anya *(a bőröndhöz siet, kapkodva visszaszórja a gyerekholmikat, lezárja, felkapja és a férje kezébe nyomja)*

GYEREK *(Monorit ébresztgeti)* Nagyapa. Nagyapa.

MARIKA Gyere már, ez holnapig úgyse ébred föl.

GYEREK Nagyapa!

dr.RIDOVICS *(keményen)* Most már én mondom, hogy gyere! Kezicsókolom. Sietünk, inspekciós vagyok. Gyere, Imi. Viszlát. *(Monori pedig ólomsúllyal fekszik és alszik, egyre alszik)*

III. FELVONÁS1. jelenet

(A piac tíz évvel ezután. Nyári szombat késődélután van, lassan zárni kezdenek az árusok, gyér és álmos a forgalom, lézengő vevők, snúrozó gyerekek.)

Monori régi standjában most Tarzan a tulajdonos feleségével, az érett, erélyes Karolával. Zöldségesek, de árulnak tojást is. Egy-két kuncsaftjuk akad.)

TARZAN: *(kiabál)* Erre-erre, emberek-asszonyok, nézzék, hogy mit árulok! Háromért darabját, amelyiket akarják. A primőr, a vivőr, a sofőr, a trotőr, a szabotőr, a primőr, a primőr! Saláta, maláta, palánta, alig van neki ára! Friss meleg a tököm, asszonyok!

KAROLA: *(rászól)* Ráütök a szádra, Nándi, minek annyit kiabálni!

TARZAN: *(a vevőhöz)* Milyen asszony az ilyen, aki így beszél az urával, a jötevőjével, hölgyem, az élete párjával, az egyetlen támaszával, hogy ne mondjam: a rajongása tárgyával, az istenével! Merne ön így szólni a férjéhez, csókolom?

KAROLA: *(nevet)* Nándi, Nándi!

VEVŐ: Én otthon hallgatok, mint a sír.

TARZAN: Hallod, Karola? Hallod, hogy léteznek még csodateremtések, álombaillő asszonyok? 8,50 kezicsókolom. A legszebbet a legszebbnek.

(Megpillantja Monorit, aki a sántikáló Berci és Tulipán társaságában érkezik. Kis asztalkát állítanak fel, mellé két kis zsákot, két széket, melyekre a két segéd leül, Monori pedig az asztal mögé állva árulni kezd. Általános elképedés, mindenki odanéz.)

KAROLA: *(miután összesúgott Tarzannal)* Ő az? Ne menj oda! Nándi! Hallod? Ne!

(De Tarzan elhagyja a standját, megbűvölten közeledik Monorihoz.)

MONORI: *(kántál)* A tökma-ga tökma-ag, a tökma-ag, a szoty-i-i. A szoty-i-i, a szoty-i-i, a szoty-i-i, a tökma-ag!

TARZAN: *(megáll Monori mögött)* Sanyi bácsi!

- MONORI: *(kántál)*
- TARZAN: Káprázik a szemem, Sanyi bácsi?
- MONORI: *(kántál)*
- CSÖPI: *(mint piacfelügyelő, statisztikai lapokkal a hóna alatt megjelenik és megráz egy csengőt, jelzi, hogy zárni kezd a piac)*
- TARZAN: *(odakiált neki)* Csöpi néni! Csöpi néni, hihetek a szememnek, Csöpi néni drága?
- KAROLA: *(odakiált)* Nándi! Gyere ide! Hallasz?
- CSÖPI: Igen, Tarzan, ő az! Tegnap váltotta ki az ipart *(aztán standról-standra járva elszámoltatja a kereskedőket)*.
- TARZAN: *(füle mögött ceruza, köpenyben, fehér svejcsisapkával a fején éneklő, vontatott hangon)* Sanyi bácsi, figyeljen már ide, adjon már tanácsot.
- MONORI: A szoty-i, a szoty-i...
- TARZAN: Voltam lent az izébe, a hogyhívjákba, a mianevébe...
- KAROLA: Nándi!
- TARZAN: Megyek már, anyám. A mianevébe voltam, a... ami a Hangya volt régen, a... na, a Szövetkezetbe Gyömrőn. És ott mondták, hogy maga úgy szokta, hogy adott előre, és amikor jött az áru, akkor maga levonta tőlük azt, és most félek...
- KAROLA: Ne állj le azzal, gyere, hallod? Átver, hallod? Irigyel, hallod, Nándi.
- TARZAN: Pillanat anyám. Most félek, hogy adtam, és akkor nem engedik, hogy levonjam tőlük, csak forogtam az éjjel az ágyban.
- MONORI: A tökma-ag, a tökma-ag...
- TARZAN: Nincs papír, dehát maga se adott, azt mondják a mianevébe.
- MONORI: *(legyint rá)* A tökmag, - a szoty-i - a szoty-i - a szoty-i-i-i...
- TARZAN: Adott? Nem adott? Mit adott? Nem emlékszik? Vagy mi van?

KAROLA: Nem bírom egymagamban az egész mindenséget, ha te ott bűdös csavargókkal lopod a napot a semmiért. Nándi, zárunk, mert megbüntettek. Hallasz?

TARZAN: Tudta maga, hogy nem fog menni a stand, azért adta oda nekem, mi?

MONORI: A tökma-ag, a tökma-ag...

KAROLA: Nándi!

TARZAN: Adjon már tanácsot. Maga már semmit se tud?

KAROLA: Idejössz.

MONORI: *(hirtelen indulattal)* Csak azt, hogy ha nem ülsz rá a szájára annak a nőnek, a nyakadra tekerem a beleidet. A rossebnek az a szaros ceruza a fülednél, mikor te késsel mentél a Porembához, meg a csajokról letépet bugyival pucoltad a csukádat, ha volt rajta egy szikra porszem. Pucoljál, amíg szépen vagyok, mi az ott a fejedben? A tökma, a szoty, a szoty...

TARZAN: *(a sapkájához kapja a kezét)* Svájci. Most mi baja? *(zsebtükrében nézi magát)* A kinézésem, az nekem, részemről szerintem, tök egy tiszta kereskedő. Merő egy kinézés. Mi a piac, ha nem egy kinézés? Nézze meg a kirakatomat, az mi, ha nem tip-top? Elöl a szép áru, nem éntőlem döglődik itt a forgalom, mint egy zászlóerdő, úgy csattogok itt, hogy jöjjenek már, jöjjenek, mint a ribancok. És magára meg mért nem térünk rá, Sanyi bácsi? Térjünk már csak rá magára! Hogy múltak itt az évek a homokórán, szellő emelgette a salátaleveleket a piacon, de sehol a Sanyi bácsi, a nagy bujdosó kucorog odahaza, hogy az a jó szívem már aggódik, hogy a végén még nem belőlem, hanem a Sanyi bácsiból lett az idegenlégiós, erre fel: bumm, ki van itt, felpattant az alvó király, ki forgatja itt nekem az

imamalmot? Alamizsnáért. Baksisért. Ki? Nem válaszolok, Sanyi bácsi. De azért megkérdezhetem, hogy minek köszönhetjük? Ha már elvekről folyik a szó.

KAROLA: Nándi!

CSÖPI: Tarzan! Zárás! Tarzan!

TARZAN: Hát a Sanyi bácsi? Csöpi néni! A Sanyi bácsinak nem kell még pakolnia?

CSÖPI: A Monori maradhat. Magárus. Más az idejük a magárusoknak.

TARZAN: *(Monorit bámulva)* „Magárus”. „Más az ideje”. Itt fog settenkedni az éjszakában a prémes ragadozó? Ez az új trükk? Vajon mire fog majd menni itt a csencs a sötétségben, mikor én a páromra épphogy ráoltom a villanyt odahaza és belevezek a kis proliálmomba, mi? Nem venne be? Nem surranhatnék ki a homályba ide egy kis mellékesért én is? Nincs beszálló ebbe, Sanyi bácsi?

BERCI: *(kizárólagosan)* Mától magárusok vagyunk, Tarzan. És kész.

TARZAN: Jaj, de sötét nekem ez a trafik, jaj de sötét! Csókolom, Rózsi néni *(a standjához megy)*. Itt vagyok, bébi.

MONORINÉ: *(bejön)*

BERCI: Csókolom, Rózsi néni.

MONORINÉ: Jól vagy, Sanyi?

MONORI: *(a levegőbe nézve skandálja a szövegét)*

MONORINÉ: Idehívtad a Gyereket. Mi a bajod? Képzeld, mi volt most. A lakásban. Fölnézek, rossz érzésem volt. Fölnézek a lakásban... Nincs is itt vevő.

(Bejön egy vevő)

VEVŐ: Egy deci szotyí. Stanicliba.

MONORI: *(méri)* Berci. Adjál vissza.

- MONORINÉ: Mért pont ma jöttél ki? Mért pont ma?
- MONORI: Mi volt a lakásban?
- MONORINÉ: Fölnézek és egy hosszú repedés van a plafonon.
- MONORI: Mert szarul vakolták be. **Énértem** aggódsz? Mi kell még neked, hogy megtanuld, hogy énértem nem kell? Majd én.
- MONORINÉ: Azt akarom, azt akarom, hogy félj.
- MONORI: Hogy te majd kasszírozz az Istennél.
- MONORINÉ: Legalább a haláltól.
- MONORI: Féljél te.
- MONORINÉ: A tiedétől. Félek is. Sanyi, reszketek érted. Helyetted reszketek. Itt a világnak a vége, és te nem mondasz le semmiről. Ennek az egész mindenségnek vége szakad mindjárt, amibe te úgy benne szeretsz lenni, és a másik életért még mindig, mindig nem adtál semmit. Nem kell, hogy elhidd, csak számolj. Számolj, mi lesz, ha véged van. A halál olyan, hogy előre kell fizetni érte.
- MONORI: Én máma odaadom a Gyereknek. Azt. Megüzentem neki a Bercivel.
- MONORINÉ: *(ránéz a nyomorékra)*
- BERCI: Ez igaz, Rózsi néni.
- MONORINÉ: *(a férjéhez)* Akkor is hazudsz. Ez se lemondás. Nem fizetség, nem áldozat, nem ár. Nem elég.
- MONORI: A tökmag, a szotyí-i...
- MONORINÉ: Mert gőgös vagy. A vérednek adsz, csakis a vérednek.
- MONORI: Megérdemli *(kántál)*.
- MONORINÉ: Ez is hazugság. Istent nem csapod be.
- MONORI: Dehogynem.
- MONORINÉ: Micsoda rangot képzelsz magadnak? A rangodról, arról nem tudsz lemondani.

- MONORI: Tökmagot árulok. Van ennél lejjebb, te süket?
- MONORINÉ: Engem nem csapsz be. Életedben most csinálod a legnagyobb hazugságot.
- MONORI: *(nevetve skandálja a magárus szöveget)*
- MONORINÉ: Berci! Megmondod nekem, amit tudsz.
- BERCI: *(rettegve)* Semmit, Rózsi néni. Az életemre esküszöm, fogalmam nincs, hogy mit akar a Sanyi bácsi. Nem is értem. Semmit nem értek, nem is tudok semmit, és nem is akarok tudni, Rózsi néni, semmit.
- MONORINÉ: *(végignéz rajtuk, lemond róluk)* Éhesek nem vagytok?
- BERCI: *(ujjongva)* Itt van a Gyerek! Sanyi bácsi! A Gyerek!
- MARIKA: *(bejön a húszéves fiával)* Anya! Ez, ez, ez több a soknál. Hát van nektek szükségetek erre? Arcpirító, leég a bőr. Oda se nézek, apa. Azt hittem, neked több eszed van, anya, a ti korotokban.
- IMI: *(összenéz Monorival)* Csókolom.
- MONORI: *(hangosan skandál)*
- IMI: Mi van? Hogy vannak az urak?
- BERCI: Hát az urak, azok lehet, hogy jól...
- MONORINÉ: Na gyertek be a lakásba. Hívős lesz.
- MARIKA: Csak, ha apa is jön. Apa! Megbeszéltük az Imivel, hogy most, hogy a válás után megosztottunk azzal az emberrel, a doktor úrral...
- MONORI: Menjetek be, most lesz nekem jó itt a bolt.
- MARIKA: Mi gondoskodni fogunk rólad, apa.
- MONORI: *(Imihez)* Minek hoztad ide az anyádat?
- BERCI: Én mondtam neki meg a Marikának, hogy mától magárusok lettünk.

MONORI: *(megsemmisítő pillantást vet rá)*

MARIKA: Apa! Én, azzal a feltétellel, ha többet be nem teszed a lábad a piacra, tisztességes, nagyon tisztességes ellátást biztosítanék nektek öreg napjaitokra. Csak ne állj ki nekem ide világ csúfjára, könyörögve kérlek, apa.

MONORI: Befelé, ne zavarjátok a forgalmamat.

MONORINÉ: Gyertek, Marikám.

MARIKA: Anya! Ennyire kapzsi lettél, anya? Engem akar megszegyeníteni. Igen. Tudom, hogy mi jár abban a csavaros fejében: tüntet, hogy milyen egy lánya van neki, pedig én bármikor. Imi! Mondj te is valamit. Apa! Az Imi is bármikor. *(Imihez)* Na mondd már neki. *(apjához)* Apa! Az Iminek hatalmas jövőt jósolnak a professzorok, kapkodnak érte külföldről *(Imihez)*, na mondd már neki az elképzeléseidet a világgazdaságról, meg hogy mit üzentek neked Ázsiából. A világpiaccal foglalkozik. Hívják, apa, megfizetik, apa. Nincs szükséged erre, mindenki tudja, azt ne hidd. Szeretünk téged. Érted?

MONORINÉ: Jó, jó.

MONORI: *(kiabál)* Csöpi! Hallod, Csöpi, hogy mit akar a lányom? Megfizetné, ha nem árulnék többet a piacon.

CSÖPI: *(hátról kiáltja)* Marikám! Elvennéd tőlünk az öreget? Szeretik itt a Monorit! Mi, Tarzan?

TARZAN: Úgy, ahogy mondja, Csöpi néni!

MARIKA: Itt áll, mint egy rakás szerencsétlenség. Hát hogy néz ki ez a vénember? Mert ez a jó maguknak, hogy itt ácsorog a nyomorult, közben maguk csinálják a boltot, és röhögnek rajta.

Anya! Anya, én többet ide se jövök, csak ha, majd ha megjött az eszetek! *(kirohan)*

(Miközben Monori és Imi között cinkos némajáték folyik. A fiatalember némán közli, hogy neki semmi köze anyja idejövételéhez, és abban is megállapodnak, hogy Imi menjen be a nagyanyjával, és majd később jöjjön vissza. Végül amikor Marika elmegy, Imi és Monoriné is távoznak az ellenkező irányba.)

MONORI: *(amint magukra maradtak, ránéz Bercire)* Amikor szólok. Akkor.

BERCI: *(rettegve, nehezen)* Nem, Sanyi bácsi.

MONORI: Mikor mindenki elment. Úgy csinálsz mindent, ahogy én mondom.

BERCI: Nem. Nem.

(Erre a parancsmegtagadásra már Tulipán is odanéz)

MONORI: *(Tulipánhoz fordul, mintha Berci ott se lenne ezentúl)* Na, Tulipán.

BERCI: Sanyi bácsi kérem.

MONORI: Egy óra múlva Tulipán. Megmondom, mit csinálsz meg utoljára nekem, aztán szabad vagy. Kész, elmehetsz.

TULIPÁN: *(bólint)*

MONORI: Halljam a hangodat.

BERCI: Sanyi bácsi.

TULIPÁN: Igen, Sanyi bácsi.

MONORI: Azért mondom. A tökmag, a szotyí-i...

BERCI: Valakinek el kell intézni a dolgokat, Sanyi bácsi. Holnap is.

MONORI: *(kántál, mintha a segéd ott se volna)*

BERCI: Tudja, hogy egyébként. Egyébként mindenben.

TULIPÁN: *(ráförmed)* Add ide a pénzt *(kizsebeli Bercit)*.

- BERCI: *(belenyugszik)* Jól van akkor. Jól van, na. Neked akkor meg legyen ott a vevőkön a szemed.
- TIBOR: *(bejön)* Mennyi?
- MONORI: Tökmag vagy szotyola lesz? *(felismeri)* Decije egy forint. De neked annyi sincs, mi, Tibor?
- TIBOR: Eladok, Sándor.
- MONORI: Életedben nem vettél semmit, mi?
- TIBOR: Egyszer-kétszer.
- MONORI: De akkor mindig ráfizettél. Mi, Tibor? Ha meg eladsz, azt képzeled, hogy nyersz? Te vagy az én emberem, Tibor. Virítsál.
- TIBOR: Doxa *(előveszi a karórát)* Arany Doxa.
- MONORI: *(megnézi az árut)* Azt nem kérdem, honnan van...
- TIBOR: Nyugodt lehetsz. Ezesetben.
- MONORI: Akkor én beszélek. Hétszáz. Tulipán! Adjál oda hétszázat a kuncsaftnak.
- TULIPÁN: *(kiszámolja a pénzt)*
- MONORI: *(elteszi a karórát)*
- IMI: *(visszajön)* Nagypapa! Akkor számoljunk el. Jó?
- MONORI: Én ma nem elszámolok, hanem felszámolok.
- IMI: Jó, de mért épp ma?
- MONORI: Eddig tartott.
- IMI: Fáradt vagy?
- MONORI: Nem.
- IMI: Megúsztad?
- MONORI: Nem. Csak vidd el.
- IMI: Na és?
- MONORI: *(ránéz)*

- IMI: Mi ebben neked a bóni? Most még te vagy birtokon belül. Mit kérsz érte?
- MONORI: *(cinkos jeleket ad neki)*
- IMI: Mi? *(körülnéz, észreveszi Tibort)*
- MONORI: Mit gondolsz, ki ez?
- IMI: *(félreérti)* Akkor majd még visszajövök.
- MONORI: Várjál csak. Na? Ki ez? Szerinted.
- IMI: *(kitalálja)* Az apám?
- TIBOR: Fiam. Hogy vagy?
- IMI: Jól.
- TIBOR: És te? Mivel foglalkozol? Azért nem tudtalak megkeresni eddig, mert most jövök a börtönből. Lecsuktak ezek, mert nem úgy táncoltam, ahogy ők fütyülnek. Érted. De most rögtön idejöttem, hogy érdeklődjem felőled. Felnőttél, látom. Mostantól fogva nem nekem kell utánad járni, hanem te jöhetsz el hozzám. Felírod a címemet?
- IMI: Megjegyzem. Mondjad. Nem fogom elfelejteni.
- MONORI: *(közbevág)* Hozott neked valamit. Hogy adjam oda neked *(előveszi és Imi kezébe nyomja a karórát)* Arany Doxa. Még arra is gondoltam, elteszem magamnak.
- TIBOR: Sándor! Nekiadod? Tényleg?
- MONORI: Hát nem?
- TIBOR: *(Nem veszi észre, hogy Imi ebből mindent megért)* Tudod, mért szép ez? Mert én úgy kaptam az apámtól, azzal adta oda nekem a halála előtt közvetlen, hogy majd adjam a fiainak én is. Mert ki az igaz ember? Akinek igaz ember volt az apja is. Akinek az apja nem volt igaz ember, az hiába is igaz ember. Most akkor

így a helyére került ez az óra. Ez a szép abban, Sándor, hogy most nekiadtad.

IMI: Jól van *(Tibor kezébe nyomja az órát)* Maradjon a tied.

TIBOR: Dehát már nem az enyém.

IMI: Tiszta üzletet akarsz? Akkor add vissza az árát, úgy vidd el az árut.

TIBOR: Nem figyeltél? Most mondtam, hogy honnan jövök. Szükségem van arra a pénzre.

IMI: *(Monorihoz)* Legyen övé a pénz is. Majd én megadom neked. Mennyi volt? Mennyi volt? Megadom, csak fejezzük már be ezt az üzletet. Megadom az árát.

MONORI: Nem kell, nekem megérte. *(elveszi Tibortól az órát)*

TIBOR: *(Imihez)* Bármikor megtalálasz *(elsiet)*

IMI: *(kábulatlan áll)*

MONORI: *(a kezébe nyomja az órát)* Tedd a többihez.

IMI: Várj csak, várj csak. Ez az üzlet túlságosan gyors volt.

MONORI: Élhetetlenkedsz. Az életben rögtön kell tudni, mi van. Mindig ki kell találni valamit, eligazodni, rögtön kell válaszolni, rögtön kell visszaütni, rögtön elugrani, rögtön odaszaladni, rögtön kiismerni, rögtön venni, rögtön adni, rögtön, rögtön, csak az arany, ami mindig az, ami. Nincs az az üzlet, amitől az arany megváltozna, még az Isten is azt várja, hogy adjál neki, akkor kapsz is tőle. Az emberek meg vannak szédülve, úgy cserélik az árakat összevissza, csak az értéket nem tudják elrontani, mert azt az arany mutatja, mert minden üzletben ott van ugyanúgy örökké. Most a tiedé lesz. Te még megéred, Gyerek, hogy előkerül, és akinél akkor arany lesz, az megmarad.

IMI: Te nem éred meg.

- MONORI: Hátizsákba tedd, aztán gyere ki elköszönni.
- IMI: Rögtön.
- MONORI: Mire vársz?
- IMI: Te nem jössz?
- MONORI: Nekem ma még lesz itt egy üzletem. Azt akarom megcsinálni.
Jó üzlet lesz.
- IMI: Mi van, Berci?
- MONORI: Ne foglalkozz vele.
- IMI: Elaludt *(kimegy)*
- MONORI: *(kántál)*
(Időközben megjelent a tekintélyessé, elegánssá változott Gombacsik a sofőrjével, aki kosarat hoz. Gombacsik csókkal üdvözli Csöpit, aztán vásárolni kezd Tarzanéktól, méghozzá úgy, hogy rá-rámutat az árura, kiméreti, aztán a sofőr fizet őhelyette.)
- TARZAN: *(mérés közben odakiált)* Sanyi bácsi! Itt van a Kisgombacsik!
- KAROLA: Talán az igazgató úr. Nem? Tudd már, hogy mit beszélsz.
- TARZAN: Tudom én. Mi, Gombacsik? Tudom, amit tudok.
- GOMBACSIK: Maradjál már, Tarzan *(mutatja a sofőrjének, mit vegyen ki)*
- TARZAN: *(kiabál)* Itt a hoteligazgató úr. Jó mi, Sanyi bácsi? Szállodalánc igazgató. A piacfelügyelő fia.
- GOMBACSIK: Ne vagánykodjál már, Tarzan.
- KAROLA: Nándi!
- TARZAN: A sofőrjével. Nálam. Vásárol. Sanyi bácsi! Nyaralásra vásárol. Nagy ez a világ, mi?
- KAROLA: Ne állj szóba ezzel a Monorival. Kinevet. Lenéz.
- TARZAN: Sanyi bácsi! Hogy én hova tettem az eszemet. Meg maga is. Kisgombacsik! Emlékszel még arra, hogy én mondtam meg

neked, hogy mit csináljál? Na. Most mások mondják, hogy kit öljél meg, hogy életben maradjál. Államilag mi?

GOMBACSIK: Nem kell a vagányság, Tarzan. Nehogy azt hidd, nincs már akkora vagányság. Én is csak árulom a zellert. Rég. Azt ne hidd.

TARZAN: Hallja, Sanyi bácsi, hogy mit állít ez a strici? *(kap egy pofont Gombacsik sofőrjétől)*

GOMBACSIK: *(Csöpi társaságában odamegy Monorihoz)*

CSÖPI: Monori, a fiam egy üzletet ajánlana neked.

MONORI: *(kántál)*

GOMBACSIK: Sanyi bácsi! Annyi idős lettem, mint maga volt, amikor megvásárolta az unokáját. Helyet cseréltünk. Jól megy nekem is, úgy ahogy akkoriban magának is ment a bolt, és engem is csak a kölykeim érdekelnek most már, nem szórakozok.

CSÖPI: A fiam pontosan tudja, mi az ábra, Monori. Abból él, hogy jól van értesülve. Érdemes odafigyelni órá. Pénzt akar adni neked. Hallod?

GOMBACSIK: Ugyanis a pénz nem fog romlani most jódarabig, ez kiszámítható.

MONORI: Honnan tudod, Gombacsik, hogy meddig élek?

GOMBACSIK: Kiszámítható. Az is, hogy azután valamivel, hogy maga meghalt, ennek a világnak vége lesz, és a pénzem elromlik, vele az én hitelem is. Jó, akkor én öreg leszek, de a kölykeim, Sanyi bácsi. Értjük egymást. Túlfizetném, ha volna valami értékállója. Nagyon is túlfizetném.

CSÖPI: Az unokájáról is beszélj neki.

GOMBACSIK: Ja igen. Mire az a pénzromlás eljön, a maga unokája Sanyi bácsi, cirka középkorú ember lesz, és addigra megteremtheti az általam magának átadott pénzből az egzisztenciáját, így

átmentheti magát. De új életet kezdeni bajos lesz neki akkor már. Viszont az én kölykeim majd akkor alapoznak. Jó az üzlet mindkét félnek.

CSÖPI: Nem bízok benned.

GOMBACSIK: Egyformán nézzük a dolgokat, és ő ezt tudja. Nem, Sanyi bácsi?

MONORI: Csak azt nem értem, honnan tudod te azt, hogy mikor halok meg? Gondolkoznom kell az ajánlaton, Gombacsik.

CSÖPI: *(a fiához)* Ez másban utazik.

GOMBACSIK: Tudom, hogy mi van, mutter. Mástól manapság nem kaphat ajánlatot, csak tőlem. Szűk még a piac. Gondolkozzon, Sanyi bácsi. Holnapig?

MONORI: Holnapig.

CSÖPI: *(elindul, a fiához)* Azt se mondta, hogy nincs neki.

GOMBACSIK: *(ő is megy)* Azért még lehet, hogy van neki.

CSÖPI: Mindig vannak üzletek. Bárki jöhet hozzá a föld alól is ajánlással.

GOMBACSIK: *(távolodóban)* De senki nem adhat neki annyit, mint én, bárkit felülkínálok.

CSÖPI: Ismerem őt, hogy azt hiszi, örökké fog élni. Mindennek képzeli magát. Bolond.

GOMBACSIK: Pontosan tudja, hogy miben érdekelt *(eltűnnek)*

TARZAN: *(odamegy Monorihoz, aki egyre hajtogatja a szotyolakínáló mondókát)* Sanyi bácsi! Megélni még megélünk. Dehát mit csináljak, én nem tűrhetem, hogy mások jobban élnek.

KAROLA: *(odakiált)* Megvernek. Megvernek, te meg azzal a senkivel diskurálsz, aki kiröhög.

MONORI: Ez el fog menni, Tarzan. Ez a nő.

TARZAN: Sanyi bácsi. Mit szól a világhoz, Sanyi bácsi?

- KAROLA: Mit képzelsz te magadról? Mondd! *(átöltözik)*
- MONORI: Már öltözködik.
- TARZAN: Sanyi bácsi! Adjon tanácsot. Milyen üzletbe vágjak?
- MONORI: Kell a nő, vagy nem kell a nő?
- TARZAN: Kell. Azért nő. Viszont hol van az embernek a büszkesége, ha ezek itt?
- MONORI: Már megy is a nő, Tarzan.
- TARZAN: Le van szarva. A Sanyi bácsitól kéne egy tipp, hogy most hogyan. Milyen üzletbe vágott mostanság?
- MONORI: Elment a nő, Tarzan. Ez a nő elment.
- TARZAN: És a tipp?
- MONORI: Nem adok tippet. Másban vagyok érdekelt. Csukjál be. Egyedül, mert elment a nő. Aztán eredj, keressél másikat. A tökmag - szotyí-i...
- (Egy fiatal pár jön oda)*
- TARZAN: Sanyi bácsi!
- MONORI: Tessék parancsolni.
- FIATALEMBER: Két deci szotyolát kérünk.
- MONORI: Máris kérem. Zacskó, zseb?
- LÁNY: Az ő zsebébe.
- FIATALEMBER: Moziba lesz. Sötét moziba.
- MONORI: *(fürgén méri, elveszi az érte járó pénzt. Undorral nézi)* Nem tud kisebbet adni?
- FIATALEMBER: Csak ez van.
- MONORI: Ez se sok.
- LÁNY: Moziba megyünk.
- MONORI: Tulipán, adjál aprót.
- TULIPÁN: Azt a Bercinél hagytam.

MONORI: Akkor vedd el tőle. Én ezt az embert nem ismerem többet.

LÁNY: Sietünk, kérem.

TARZAN: Rögtön, rögtön. Mindent a vevőért, nyugi.

(Tulipán Bercihez lép, megérinti az alvót, az nem mozdul. Ekkor Tulipán meglöki, a test ledől a székről. A párocska elsiet.)

TARZAN: Be van rúgva *(elmege a standjához)*

TULIPÁN: *(megállapítja, hogy Berci halott, felnéz Monorira)*

MONORI: Ültesd vissza. Mintha élne *(Bercihez)* Adok én neked. Rontod nekem itt a boltot. Rontod nekem itt a boltot. Ki vagy rúgva, mehetsz. Mehetsz. Amerre láatsz. Kiviselkedted magad. Pont a végén. „Így Sanyi bácsi, úgy Sanyi bácsi”. „Nem, Sanyi bácsi”. Majd megemlegeted te még ezt. Most megtanultad, te senkiházi. Megtanultad, mi? Te már tudod *(az égre néz)* Sötétedjél már be *(kántál)*

TULIPÁN: *(már visszaült a helyére)* És én, Sanyi bácsi?

MONORI: Mégvalamit megcsinálsz nekem, aztán mehetsz.

TULIPÁN: Máma?

MONORI: Máma *(kántál)*

(A háttérben már majdnem mindegyik stand bezárt, az árusok búcsúznak egymástól, és eltűnedeznek. Tarzan is végez lassan a zárással)

TARZAN: *(odakiált)* Sanyi bácsi!

(Skultéti jön be igencsak megöregedve, odamegy a hátul intézkedő Csöpihez, és némajátékba kezd vele. Meglepett örömmel üdvözlik, hisz régen nem látták egymást, majd beszélgetésbe merülnek.)

(Később Skultéti felfigyel Monori nevére, amit Tarzan kiáltozik egyre, megtudakolja Csöpitől, csakugyan az ő régi ismerőse az a magárus, majd lassan közeledni kezd hozzá.)

TARZAN: Sanyi bácsi! Akkor én bezártam. Megyek is.

- MONORI: *(egy szó erejéig megszakítja a mondókáját)* A kocsmába *(majd folytatja)* A tökmag...
- TARZAN: Tud jobbat? Azt ne higgye, hogy ez után a nő után megyek. Van másik, harmadik. Maga is mindig csak a hasznot nézte, nem? Tülekedett *(zsebtükörbe néz, fésülködik)* Akkor holnap ugyanitt. Csak egy másik nővel. Jó pihenést, Sanyi bácsi. Csókolom *(elmegy)*
- MONORI: *(kántál)* Még eljön ide a Gyerek. A Gyerek a hátizsákkal.
- IMI: *(bejön, hátán a játék katonáktól súlyos hátizsák)*
- MONORI: Na, akkor most elköszönsz tőlem, te Gyerek.
- IMI: Nagymama üzeni, hogy ha még árulni akarsz, bízd Bercire a boltot, de te mindenképp menj már be.
- MONORI: Majd pont ő fogja... Ma még csinállok egy boltot *(észreveszi Skultétit)* Na. Tudtam én, hogy ma még lesz egy üzletem nekem.
- SKULTÉTI: Élete legjobb boltját fogja most velem megcsinálni, Monori úr. Arra mérget vehet.
- TULIPÁN: *(feláll, hogy a vendég leülhessen)*
- IMI: Hát akkor én...
- MONORI: *(visszatartja, majd Skultétihez)* Vesz, vagy elad, Skultéti úr? *(Imihez)* Na most figyeljél.
- IMI: Nem akarok itt ácsorogni ezzel.
- MONORI: Ettől az embertől sokat tanulhatsz.
- IMI: Nagymama üzeni...
- MONORI: Az Istenről még hallhatsz eleget, de két ilyen jó kereskedő sose találkozik többet *(Skultétihez)* Lettek magának gyerekei, Skultéti úr?
- SKULTÉTI: Velem megszakadt a családi üzlet. Az apám túl erős ember volt. Most halt meg 92 évesen. Tulipánnal? Elégedett.

MONORI: Az egyetlen segédem.

SKULTÉTI: Életben maradtál, Tulipán? Másan se igyekeztél, mi?
(*Monorihoz*) Akkor kezdhetjük.

MONORI: Megint siet.

SKULTÉTI: Pár napra jöttem. Holnap megyek vissza Amerikába.

MONORI: Egyébként?

SKULTÉTI: Hát kérem. Úgy állok, hogy húsz esztendeje mentem ki, akkor azt gondoltam, hogy azért, mert jobb a piac Amerikában. Tizenöt év múlva rá kellett jönnöm arra, hogy én tulajdonképpen az apám elől mentem el oda. És újabb öt év múlva derült ki az, hogy hiába. A környezetváltozás nem oldja meg a dolgokat. Nem a világgal van a baj, hanem velünk.

MONORI: (*Imihez*) Azt akarja bemesélni nekem... (*Skultétihez*) Maga szerint az emberből nem az lesz, ami a szándéka? Gazdag lett, nem?

SKULTÉTI: Úgy, ahogy mondja. De nem úgy, ahogyan én akartam. Bennünk van a történetünk, Monori úr. Előre kitalálva (*órájára néz*) A színhely változhat, de az csak látszat. Én például, ha magával találkozom, mindig épp sietek. Na jó. Visszatérve az üzletre, magának van valamije, amiért én ragyogóan és helyben fizetek.

MONORI: Tőlem csak visszavásárolhat.

SKULTÉTI: Értjük mi egymást.

MONORI: Ha azt a nehezet akarná vissza, azt én már elpasszoltam.

SKULTÉTI: A másik áru érdekel.

MONORI: (*is Tulipánra néz*) Az nekem is kell.

SKULTÉTI: Itt van az a blauvájsz brill, amit maga ezért az áruért adott nekem. És mondjuk még rákínálnék. Kamat gyanánt. Valutában.

- MONORI: Nem eladó.
- SKULTÉTI: Magánál csak lopja a napot.
- MONORI: Nincs elég aranyműves odaát?
- SKULTÉTI: *(zavarja Imi)* Ha itt ez a fiatalember, én nem tudok érdemben tárgyalni kérem.
- MONORI: Kikötésem, hogy itt legyen.
- SKULTÉTI: *(belenyugszik)* Magánál van az áru. Nekem Tulipán nem arra kell. Hanem arra, amihez az aranyon kívül ért. Na.
- MONORI: Ahhoz kérem nagyon sokan értenek Amerikában.
- SKULTÉTI: De egy külföldi ott tisztább munkát végezhet. Na! *(zavarja Imi)* Mit bámul ez a fiatalember? Maga szerint érti?
- MONORI: Még nem. De majd egyszer ő is fog egy ilyen üzletet kötni, és szeretném, ha fejlődne.
- SKULTÉTI: Jó. Hogy kvittek legyünk az árban, tudni akarom, mire kell magának Tulipán.
- MONORI: Arra, amire magának.
- SKULTÉTI: *(meglepődik)* Akkor mást mondok. Meddig van szüksége rá?
- MONORI: Ha most rögtön ideadja a brillt, egy órán belül magáé az áru, Skultéti úr. És cserébe ezért a kikötésért, nem kérek rá a blauvájszra.
- SKULTÉTI: *(előveszi a brillt)*
- MONORI: *(Tulipánhoz)* Nézd meg.
- TULIPÁN: *(lupéval)* Blauvájsz. Semmi szénszem. Ötkarátos.
- SKULTÉTI: Azt elhiszem *(kikapja a kezéből a brillt)* Csakhogy abban az esetben, ha maga itt elvégezteti Tulipánnal azt a munkát, már nem tiszta árut viszek el. Nem akarok komplikációt.
- MONORI: *(átveszi a brillt)* Bizza rám. Maga csak törődjön az elszállítással. Lesz neki hiteles dokumentje?

SKULTÉTI: Bízra rám *(kitör)* Ez a fiatalember! Kérem, így nem lehet üzletelni. Csodálkozom.

MONORI: Gyerek. Idejössz. *(Imihez, hogy Skultéti is hallja)* Biztosítanom kell az ügyfelemet, hogy te megbízható üzlettársam vagy.